

مؤسسة الشيخ
محمد بن صالح العثيمين الخيرية
رحمه الله تعالى

สิทธิโดยธรรมชาติของม นุษย์ที่อิสลามยืนยันรับร อง

คนจนปล่อยให้พระเจ้าผู้ทรงมหิทธิฤทธิ์

มุห์หมัด ศอลิห์ อัล-อุษัยมิน

شركاء التنفيذ

جمعية
خدمة المحتوي الإسلامي
باللغات

สิทธิโดยธรรมชาติของม
นุษย์ที่อิสลามยืนยันรับร
อง

คำนำ

มวลการสรรเสริญเป็นเอกสิทธิแห่งอัลลอฮ์ เราขอสรรเสริญผู้มีแต่พระองค์
ขอความช่วยเหลือ ขออุกแกโทษ
และขอกลับเนื้อกลับตัวไปยังพระองค์เพียงผู้เดียว
และเราขอความคุ้มครองต่ออัลลอฮ์ให้รอดพ้นจากความชั่วร้ายของตนเอง
และจากความผิดพลาดที่เกิดจากการงานที่เราได้กระทำ,
ผู้ใดก็ตามที่พระองค์ทรงให้ทางนำแก่เขา ก็ไม่มีผู้ใดที่ทำให้เขาหลงทางได้
และผู้ใดก็ตามที่พระองค์ทรงให้เขาหลงทาง
ก็ไม่มีใครสามารถทำให้เขาได้รับทางนำ
ฉันขอปฏิญาณว่าไม่มีพระเจ้าอื่นใดที่ควรแก่การเคารพบูชานอกจากอัลลอฮ์
พระองค์เดียวโดยไม่มีภาคีใดๆ กับพระองค์
ฉันขอปฏิญาณว่ามุฮัมมัดเป็นบ่าวของพระองค์และเป็นศาสนทูตของพระองค์
ขอการสดุดีแห่งอัลลอฮ์และความสันติสุขปลอดภัยจงมีแต่ท่าน
และบรรดาเครือญาติตลอดจนเศาะหาบะฮ์ของท่านทุกคน
รวมถึงผู้ที่เจริญรอยตามพวกเขาด้วยความดีงามตราบนิจจนถึงวันแห่งการตัดสิน
ส่วนหนึ่งจากความงดงามของอิสลามคือการอำรงไว้ซึ่งความยุติธรรมและให้สิทธิแก่ผู้ที่สมควรได้รับสิทธิอย่างเหมาะสมโดยปราศจากความเลียดและหยวน
หยาน อัลลอฮ์ได้บัญชาให้ดำรงไว้ซึ่งความยุติธรรม ทำดีและรักษาสีห์ต่างๆ
ของบรรดาญาติมิตร ด้วยเหตุเพื่ออำรงความยุติธรรมนี้เอง
ศาสนาทูตทั้งหลายจึงถูกแต่งตั้งขึ้น คัมภีร์ต่างๆ ถูกประทานลงมา
และการกิจทั้งโลกนี้และอาคิเราะฮ์ได้ถูกปฏิบัติ

ความยุติธรรมหมายถึงการมอบสิทธิแก่ผู้ที่สมควรได้รับสิทธิ
ตลอดจนถึงการมอบสถานะอันสมควรแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่ง
ซึ่งสิ่งนี้จะไม่เกิดความสมบูรณียกเว้นเมื่อได้รู้จักสิทธิต่างๆ
ที่บุคคลเหล่านั้นพึงได้รับ
ดังนั้นข้าพเจ้าจึงได้เรียงร้อยถ้อยคำเหล่านี้เพื่ออธิบายถึงความสำคัญของสิทธิ
ต่างๆ
เพื่อที่บางคนหนึ่งจะต้องปฏิบัติตามภาระหน้าที่เท่าที่เขามีความสามารถที่จะกระ
ทำได้ โดยสามารถสรุปสิทธิต่างๆ ได้ดังนี้

1. สิทธิของอัลลอฮฺ ซุบฮานะฮฺ วะตะอาลา
2. สิทธิของนบี ศ็อลลัลลอฮฺ อะลัยฮิ วะสัลลัม
3. สิทธิของบิดามารดา
4. สิทธิของบุตร
5. สิทธิของญาติพี่น้อง
6. สิทธิของคู่สมรส
7. สิทธิของผู้นำและผู้อยู่ภายใต้การปกครอง
8. สิทธิของเพื่อนบ้าน
9. สิทธิของชาวมุสลิมทั่วไป
10. สิทธิของพี่น้องต่างศาสนิก

สิทธิต่างๆ เหล่านี้คือประเด็นที่เราต้องการอธิบายโดยสังเขปในหนังสือเล่มนี้

*

หนึ่ง สิทธิของอัลลอฮ์

นี่คือสิทธิที่สำคัญอย่างยิ่งอันดับแรก
และจำเป็นอย่างยิ่งที่ปาวจะต้องมอบให้แก่พระองค์
เพราะเป็นสิทธิที่พึงมีต่ออัลลอฮ์ พระผู้ทรงสร้างสรรพสิ่งทั้งมวล
ผู้ทรงพละนาภาพ และบริหารจัดการกิจการทั้งหมด
พระองค์คือผู้ทรงครอบครองสัจธรรมและความขัดแย้ง ผู้ทรงชีวัน ผู้ทรงตื่น
ด้วยอำนาจของพระองค์ขึ้นฟ้าและแผ่นดินถูกสร้างขึ้น
พระองค์ทรงบันดาลสรรพสิ่ง อย่างมีระบบและปรารถนา
อัลลอฮ์ได้สร้างเจ้าจากสิ่งที่ไม่มีมาก่อนและไม่เคยถูกกล่าวขานมาก่อน
อัลลอฮ์ได้พิทักษ์รักษาเจ้าด้วยปัจจัยทั้งหลายยามที่เจ้ายังอยู่ในครรภ์ของมารดา
ในสภาพที่มีมิติสามชั้น
ซึ่งขณะนั้นตัวเจ้าเองยังอยู่ในสภาพที่ไม่มีผู้ใดสามารถให้อาหารหรือสิ่งที่จะทำให้
เจ้าเจริญเติบโตมีชีวิตได้
พระองค์คือผู้ทรงให้เจ้าได้อัมเอบกับน้ำนมของมารดาและได้ชี้แนะแนวทางชีวิต
แก่เจ้า
จากนั้นพระองค์ทรงให้เจ้ามีบิดามารดาที่คอยเอ็นดูและห่วงใยเจ้าอยู่เสมอ
พระองค์ทรงประทานปัจจัยยังชีพแก่เจ้ามากมาย
ประทานสติปัญญาและความเข้าใจ
พระองค์ทรงให้เจ้ามีความพร้อมที่จะใช้และรับประโยชน์จากปัจจัยทั้งมวลที่พระองค์
ได้ประทาน อัลลอฮ์ได้ตรัสว่า ความว่า

﴿وَاللَّهُ أَخْرَجَكُمْ مِنْ بُطُونِ أُمَّهَاتِكُمْ لَا تَعْلَمُونَ شَيْئًا وَجَعَلَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَرَ
وَالْأَفْئِدَةَ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ﴾ [النحل: 78]

"และอัลลอฮ์ทรงให้พวกเจ้าออกจากครรภ์มารดาของพวกเจ้า
โดยพวกเจ้าไม่รู้อะไรเลย และพระองค์ทรงทำให้พวกเจ้าได้ยิน ได้เห็น
และมีหัวใจ (สำหรับนึกและคิด) เพื่อพวกเจ้าจะได้ขอบคุณ" (อัน-นะหฺล : 78)

หากแม้ว่าพระองค์ได้ระงับปัจจัยแก่เจ้าแม่เพียงพริบตา
 แนนอนเจ้าคงพบกับความหายนะ
 หากแม้ว่าพระองค์ได้ระงับความเมตตาสักกระยะเวลาหนึ่ง
 แนนแก่เจ้าคงไม่มีโอกาสได้มีชีวิตอยู่บนโลกใบนี้
 หากทั้งหมดนี้คือสิ่งที่พระองค์ทรงประทานให้แก่เจ้าแล้ว
 ดังนั้นสิทธิที่พระองค์พึงได้รับจากเจ้านั้นต้องเป็นสิทธิที่ใหญ่หลวงนัก
 เพราะพระองค์คือผู้สร้างเจ้า ผู้ให้เจ้ามีชีวิตพร้อมมอบปัจจัยต่างๆ
 และความช่วยเหลือให้เจ้าสามารถดำรงตนบนโลกใบนี้ได้
 และพระองค์ก็มีได้หวังหรือเรียกร้องจากเจ้าให้ตอบแทนบุญคุณของพระองค์ด้
 วยการมอบปัจจัยหรืออาหารแต่อย่างใด พระองค์ตรัสว่า ความว่า

﴿... لَا نَسْأَلُكَ رِزْقًا نَحْنُ نَرْزُقُكَ وَالْعَاقِبَةُ لِلتَّقْوَى﴾ [طه: 132]

"เราได้ขอเครื่องยังชีพจากเจ้า เราต่างหากเป็นผู้ให้เครื่องยังชีพแก่เจ้า
 และบั้นปลายที่ดีนั้นย่อมมีไว้สำหรับผู้ที่มีความยำเกรง" (ถูฮา :132)
 พระองค์ต้องการจากเจ้าเพียงหนึ่งประการเท่านั้น
 ซึ่งก็เป็นประโยชน์ที่จะย้อนกลับไปสู่เจ้าเอง
 พระองค์ทรงประสงค์ให้เจ้าเคารพภักดีต่อพระองค์เพียงองค์เดียวเท่านั้นโดยปรา
 ศจากการตั้งภาคีใดๆ ต่อพระองค์ ความว่า

﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ ﴿٥٦﴾ مَا أُرِيدُ مِنْهُمْ مِنْ رِزْقٍ وَمَا أُرِيدُ أَنْ يُطْعَمُونَ ﴿٥٧﴾﴾

[الذاريات: 56-58] ﴿إِنَّ اللَّهَ هُوَ الرَّزَّاقُ ذُو الْقُوَّةِ الْمَتِينُ﴾ ﴿٥٨﴾

"และข้ามิได้สร้างญินและมนุษย์เพื่ออื่นใด เว้นแต่เพื่อเคารพภักดีต่อข้า
 ข้าไม่ต้องการปัจจัยยังชีพจากพวกเขา
 และข้าก็ไม่ต้องการให้พวกเขาให้อาหารแก่ข้า แท้จริงอัลลอฮ์
 คือผู้ประทานปัจจัยยังชีพอันมากมาย ผู้ทรงพลัง ผู้ทรงมั่นคง"(อิซ-
 ซาเรียต:56-58)

พระองค์เพียงมีความประสงค์ให้เราเป็นบ่าวของพระองค์อย่างจริงจัง
ตามนิยามของความเป็นบ่าวอย่างแท้จริง
ดังที่พระองค์เป็นผู้ทรงอภิบาลของเราตามนิยามของความเป็นพระผู้เป็นเจ้าอย่าง
แท้จริงเช่นกัน อัลลอฮฺ ประสงค์ที่จะให้เราเป็นบ่าวที่เชื่อฟัง
เคารพภักดีต่อพระองค์ด้วยการปฏิบัติในสิ่งที่พระองค์ทรงใช้และหลีกเลี่ยงจาก
สิ่งที่พระองค์ทรงห้าม ศรัทธาในสิ่งที่พระองค์ได้แจ้งไว้
ทั้งนี้เนื่องจากปัจจัยที่พระองค์ประทานให้แก่เรานั้นครอบคลุมตัวเราทั้งระบบและ
ต่อเนื่อง
ด้วยเหตุนี้เราจะตอบแทนพระกรุณาธิคุณของพระองค์ด้วยการฝ่าฝืนและเนรคุณ
พระองค์กระนั้นหรือ
หากแม้ว่าท่านติดหนี้บุญคุณกับใครสักคนแน่นอนท่านคงละอายที่จะกระทำใ
นสิ่งที่เป็นการฝ่าฝืนหรือขัดคำสั่งของบุคคลนั้น
ฉะนั้นนับประสาอะไรกับพระผู้เป็นเจ้าผู้ทรงมีพระกรุณามหาธิคุณอันล้นพ้น
ผู้ทรงเมตตาด้วยการปกป้องและปิดเป่าตัวท่านจากภัยอันตรายต่างๆ
พระองค์ตรัสว่า ความว่า

﴿وَمَا بِكُمْ مِّنْ يَّعْمَةٍ فَمِنَ اللَّهِ ثُمَّ إِذَا مَسَّكُمُ الضُّرُّ فَإِلَيْهِ تَجْأَرُونَ﴾ [النحل: 53]

"และไม่มีความโปรดปรานใด ๆ ที่พวกเจ้าได้รับ
นอกจากมันย่อมมาจากอัลลอฮฺ ดังนั้น เมื่อความทุกข์ร้ายประสบแก่พวกเจ้า
พวกเจ้าก็จะคร่ำครวญขอพรต่อพระองค์" (อัน-นะหฺล : 53)
แท้จริงสิทธินี้คือสิ่งที่อัลลอฮฺได้กำหนดไว้สำหรับพระองค์เอง
ซึ่งสิ่งนี้จะเกิดความง่ายได้ในการปฏิบัติสำหรับผู้ที่อัลลอฮฺประสงค์จะให้เกิดคว
ามง่ายตายแก่ตัวเขา
ทั้งนี้เนื่องจากพระองค์มิได้ทำให้สิ่งนั้นเป็นสิ่งที่ยากลำบาก พระองค์ตรัสว่า
ความว่า

﴿وَجَاهِدُوا فِي اللَّهِ حَقَّ جِهَادِهِ هُوَ اجْتَبَاكُمْ وَمَا جَعَلَ عَلَيْكُمْ فِي الدِّينِ مِنْ حَرَجٍ مِّلَّةَ
 أَبِيكُمْ إِبْرَاهِيمَ هُوَ سَمَّاكُمُ الْمُسْلِمِينَ مِنْ قَبْلُ وَفِي هَذَا لِيَكُونَ الرَّسُولُ شَهِيدًا عَلَيْكُمْ
 وَتَكُونُوا شُهَدَاءَ عَلَى النَّاسِ فَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَاعْتَصِمُوا بِاللَّهِ هُوَ مَوْلَاكُمْ فَنِعْمَ
 الْمَوْلَى وَنِعْمَ النَّصِيرُ﴾ [الحج: 78]

"และจงต่อสู้เพื่ออัลลอฮ์ ซึ่งเป็นการต่อสู้ที่แท้จริงเพื่อพระองค์
 พระองค์ทรงคัดเลือกพวกเจ้า
 และพระองค์มิได้ทรงทำให้เป็นการลำบากแก่พวกเจ้าในเรื่องของศาสนา
 ศาสนา (ที่ไม่ลำบาก) คือศาสนาของอิบรอฮีม บรรพบุรุษของพวกเจ้า
 พระองค์ทรงเรียกชื่อพวกเจ้าว่า มุสลิมิน (พหุพจน์ของ มุสลิม) ในคัมภีร์ก่อนๆ
 และในอัลกุรอานด้วย เพื่อศาสนทูตจะได้เป็นพยานต่อพวกเจ้า
 และพวกเจ้าจะได้เป็นพยานต่อมนุษย์ทั่วไป ดังนั้นพวกเจ้าจงดำรงการละหมาด
 และบริจาคซะกาต และจงยึดมั่นต่ออัลลอฮ์ พระองค์เป็นผู้คุ้มครองพวกเจ้า
 เพราะพระองค์คือผู้คุ้มครองที่ดีที่สุด และผู้ทรงช่วยเหลือที่ดีที่สุด" (อัล-หัจญ์ :
 78) ประเด็นดังกล่าวถือเป็นหลักการศรัทธาที่ยิ่งใหญ่
 คือการศรัทธาต่อสัจธรรมพร้อมกับการปฏิบัติอะมัลที่ดีที่เกิดผล
 หลักศรัทธาที่มีลำดับเป็นความรักและความเชื่อมั่น
 ในขณะที่ผลของมันคือความบริสุทธิ์ใจและความอดทน
 อะมัลที่ดีอันเป็นสิทธิของอัลลอฮ์นั้นก็มิตัวอย่าง เช่น
 การดำรงการละหมาดวันกับคืนหนึ่งห้าเวลา
 อัลลอฮ์จะทรงอภัยโทษบาปและยกระดับความดีให้หลายชั้น
 พร้องกับได้ขัดเกลาจิตใจและความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น
 ซึ่งปาวสามารถปฏิบัติศาสนกิจนี้ตามความสามารถที่ตนจะกระทำได้
 อัลลอฮ์ตรัสว่า ความว่า

﴿فَاتَّقُوا اللَّهَ مَا اسْتَطَعْتُمْ وَأَسْمِعُوا وَأَطِيعُوا وَأَنْفِقُوا خَيْرًا لَكُمْ أَنْفُسُكُمْ وَمَنْ يُوَقِّ شَحَّ نَفْسِهِ
 فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ﴾ [التغابن: 16]

"ดังนั้นจงอย่าเกรงอัลลอฮ์เท่าที่พวกเจ้ามีความสามารถ" (อัต-ตะฮอบุน : 16) และตั้งที่นบี **ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม** กล่าวแก่อิมรอน บิน หุศัยน (ในขณะที่อิมรอนกำลังเจ็บป่วย) ว่า ความว่า "เจ้าจงละหมาดในสภาพที่ยืน แต่หากไม่สามารถที่จะยืนได้ก็จงนั่งเสีย และหากไม่สามารถที่จะนั่งก็จงละหมาดบนสี่ขา(ตะแคงขวา)" (บันทึกโดย อัล-บุคอรี 1066, อับูดาวูด 952) ชะกาต คือเศษเสี้ยวหนึ่งของทรัพย์สินที่ผู้ครอบครองจ่ายไปเพื่อช่วยเหลือพี่น้องมุสลิมที่ยากจนและขัดสน ตลอดจนช่วยเหลือผู้ขาดเสบียงในการเดินทาง ผู้มีภาระหนี้สินล้มพันตัวและผู้มีสิทธิรับชะกาตประเภทอื่นๆ (ซึ่งเป็นสิ่งที่มีประโยชน์ต่อผู้ที่ยากไร้และไม่ทำให้ผู้ที่ร่ำรวยเดือดร้อนลำบากแ ต่อย่างใด) อัลลอฮ์ได้ตรัสว่า ความว่า

﴿... فَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَاعْتَصِمُوا بِاللَّهِ هُوَ مَوْلَاكُمْ فَنِعْمَ الْمَوْلَى وَنِعْمَ

التَّصِيرُ﴾ [الحج: 78]

"ดังนั้นพวกเจ้าจงดำรงการละหมาด จงจ่ายชะกาต และจงยึดมั่นต่ออัลลอฮ์ พระองค์เป็นผู้คุ้มครองพวกเจ้า เพราะพระองค์คือผู้คุ้มครองที่ดีที่สุด และผู้ทรงช่วยเหลือที่ดีเยี่ยม" (อัล-หัจญ์ : 78)

การถือศีลอดเป็นระยะเวลา 1 เดือนในรอบปี และถ้าผู้ใดป่วยหรืออยู่ในการเดินทาง ก็จงถือใช้ในวันอื่นแทน ส่วนผู้ใดที่ไม่มีความสามารถที่จะถือศีลอดได้อย่างถาวรก็ให้เขาจ่ายเป็นอาหาร แก่คนยากจน โดยจ่ายให้ผู้รับอาหารหนึ่งคนต่อจำนวนหนึ่งวันที่จะถือศีลอดให้ครบตามจำนวน วันทั้งหมดที่ไม่ได้ถือศีลอด

การประกอบพิธีหัจญ์ครั้งหนึ่งในชีวิตสำหรับผู้ที่มีความสามารถ

ทั้งหมดนั้นเป็นหลักการสิทธิของอัลลอฮ์ ส่วนบทบัญญัติอื่นๆ นั้นจะบังคับให้กระทำเมื่อมีเหตุจำเป็น เช่นการต่อสู้ในหนทางของอัลลอฮ์ หรือเพราะเหตุแวดล้อมกดดันให้ปฏิบัติ เช่น การช่วยเหลือผู้ที่ถูกอธรรม

พึงรู้เถิดว่าสิทธิเหล่านี้เป็นการทำงานที่ง่ายดายแต่ทว่าเต็มเปี่ยมด้วยผลบุญ หากท่านได้ปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวข้างต้นท่านจะเป็นผู้ที่มีความสุขในโลกนี้และในโลกอาคิเราะฮ์

และจะรอดพ้นจากการทรมานในไฟนรกและได้เข้าพำนักในสวนสวรรค์ของพระผู้เป็นเจ้า ดังที่อัลลอฮ์ตรัสว่า ความว่า

﴿...فَمَنْ زُحْزِحَ عَنِ النَّارِ وَأُدْخِلَ الْجَنَّةَ فَقَدْ فَازَ وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا مَتَاعُ الْغُرُورِ﴾ [آل

عمران: 185]

"แล้วผู้ใดที่ถูกให้ห่างไกลจากไฟนรก และถูกให้เข้าสวรรค์แล้วไซร้แน่นอน เขาก็ชนะแล้ว และชีวิตความเป็นอยู่แห่งโลกนี้มีอะไรอื่นเลย นอกจากสิ่งอำนวยความสะดวกแห่งมายาเท่านั้น"(อาล อิมรอน:185)

*

สอง สิทธิของท่านนบี คือลัลลอฮอะลัยฮิอะสลัม

สิทธิข้อนี้เป็นสิทธิที่ยิ่งใหญ่ที่พึงมีต่อมัลลุก(สรรพสิ่งที่ถูกสร้าง)ด้วยกัน
ไม่มีสิทธิของสรรพสิ่งใดๆ

ที่จะยิ่งใหญ่ไปกว่าสิทธิที่พึงมีต่อศาสนทูตของอัลลอฮ (นบีมุหัมมัด)

คือลัลลอฮอะลัยฮิอะสลัม พระองค์อัลลอฮได้ตรัสว่า ความว่า

﴿إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ شَهِيدًا وَمُبَشِّرًا وَنَذِيرًا ۖ لِّتُؤْمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ ۖ وَتُؤْذِرُوا ۙ وَتُسَبِّحُوا

بُكْرَةً وَأَصِيلًا ۖ﴾ [الفتح: 9-8]

“แท้จริงเราได้ส่งเจ้า(มุหัมมัด)มาเพื่อเป็นพยานและผู้แจ้งข่าวดีและผู้แจ้งข่าว
ร้าย เพื่อให้พวกเจ้าศรัทธาต่ออัลลอฮและศาสนทูตของพระองค์
รวมทั้งเพื่อให้พวกเจ้ามอบความช่วยเหลือสนับสนุนเขา
และเตือนให้เกียรติแก่เขา” (อัล-ฟัตห : 9-8) ดังนั้น

จึงจำเป็นที่จะต้องมอบความรักแด่ท่านนบี **คือลัลลอฮอะลัยฮิอะสลัม**

เหนือกว่ามนุษย์คนอื่นๆ แม้กระทั่งตัวท่านเอง ลูกๆ หรือบิดามารดาของท่าน
ท่านศาสนทูตของอัลลอฮ **คือลัลลอฮอะลัยฮิอะสลัม** กล่าวว่า ความว่า
"คนหนึ่งคนใดจากพวกท่าน จะยังไม่ศรัทธาโดยสมบูรณ์

จนกว่าฉัน(ท่านนบี)จะเป็นที่รักยิ่งสำหรับเขา มากกว่าบิดาของเขา
ลูกของเขา และมนุษย์ทั้งหมด" (บันทึกโดย อัล-บุคอรี 15,มุสลิม 44, อัน-
นะสาอี 5013, อิบน์ มาญะฮ 67,อะหมัด 3/207,อัต-ตาริมีย2741)

ส่วนหนึ่งจากสิทธิที่พึงมีต่อท่านนบี **คือลัลลอฮอะลัยฮิอะสลัม** คือ
การให้เกียรติแก่ท่าน

การเตือนและเช็ดชูที่เหมาะสมกับฐานะโดยไม่เลยเถิดจนเกินไปและไม่ละเลย
จนเกินควร รูปแบบการให้เกียรติแก่ท่านในขณะที่ท่านยังมีชีวิต คือ
เคารพให้เกียรติแนวทางและตัวท่านเอง

ส่วนการให้เกียรติหลังจากที่ท่านได้สิ้นชีวิตไปแล้ว คือ
การเคารพและให้เกียรติแนวทางและคำสอนของท่าน
หากใครได้เห็นถึงการให้เกียรติและเทิดทูนของบรรดาเศาะหาบะฮ์ต่อท่านนบี
ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัมแล้ว

เขาก็จะทราบดีว่าบรรดาเศาะหาบะฮ์ผู้ทรงเกียรติเหล่านั้นได้ทำหน้าที่ที่พึงมีต่อ
ศาสนทูตของอัลลอฮ์ **ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม** ไว้อย่างไรบ้าง เราะฮ์ บิน
มัศอูด ได้เล่าแก่ชาวกุร็อยซฺ ครั้งที่พวกเขาได้ส่งเขาไปเจรจากับท่านนบี
ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ในการทำสนธิสัญญา อัล-หุดัยบียะฮ์ เขากล่าวว่า
ความว่า "ฉันเคยเข้าเฝ้าบรรดากษัตริย์หลายองค์ไม่ว่าจะเป็น กิสรอ
(คุสโรแห่งเปอร์เซีย), ก้อยศ็อรฺ (ซีซาร์แห่งโรมัน) หรือ อัน-นะญาซียฺ
(แห่งอบิสซิเนียหรือเอธิโอเปีย)

แต่ฉันไม่เคยพบว่าบรรดาพสกนิกรของกษัตริย์เหล่านั้นจะให้เกียรติแก่กษัตริย์
ของพวกเขา เฉกเช่นที่บรรดาเศาะหาบะฮ์ของมุหัมมัดได้กระทำกับมุหัมมัด
ทั้งนี้ เมื่อเขา (มุหัมมัด) บัญชาสิ่งใดพวกเขาริบนองคำบัญชาทันที
เมื่อเขาจะอาบนํ้าละหมาดบรรดาเศาะหาบะฮ์ต่างแย่งกันที่จะอำนวยความสะดวก
ให้ท่านอาบนํ้าละหมาด

เมื่อเขาพูดจาสนทนาบรรดาเศาะหาบะฮ์จะพากันลดเสียงในขณะที่อยู่ต่อหน้า
เขา

และพวกเขาก็ไม่จ้องมองสายตาไปยังเขาทั้งนี้เพื่อเป็นการให้เกียรติแก่เขา"(มุ
คตะศ็อรฺ สีเราะฮ์ อัร-เราะสุล โดยซัยคุ अबดุลลอฮ์ บิน มุหัมมัด บิน
อับดุลอะฮ์ฮาบ หน้าที่ 300)

เช่นนี้แหละที่บรรดาเศาะหาบะฮ์ เราะฎิยัลลอฮุอันฮุม
ได้ให้เกียรติและเทิดทูนท่านนบี **ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม**
เนื่องจากอัลลอฮ์ได้ประทานให้ท่านนบีมีนุสัยและมารยาททั้งงดงาม
มีความอ่อนน้อม และใช้ชีวิตที่เรียบง่าย

ซึ่งหากท่านนบีเป็นบุคคลที่ก้าวร้าวแน่นอนคนรอบข้างจะพากันเกลียดชัง
จากท่านไป

และส่วนหนึ่งจากสิทธิที่พึงมีต่อท่านนบี **ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม** คือ ศรัทธาและเชื่อในสิ่งที่ท่านได้แจ้งให้เราทราบทั้งในเรื่องอดีตกาลและเรื่องที่จะเกิดขึ้นภายภาคหน้า การปฏิบัติตามคำบัญชาของท่าน การหลีกเลี่ยงจากสิ่งที่ท่านได้ห้ามและเตือนระวัง ตลอดจนศรัทธาว่าทางนำของท่านนบี **ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม** คือทางนำที่สมบูรณ์ที่สุด บทบัญญัติของท่านนั้นคือบทบัญญัติที่สมบูรณ์แบบที่สุด และไม่เอาบทบัญญัติ หรือกฎระเบียบใดๆมาอยู่เหนือบทบัญญัติหรือคำสอนของท่านไม่ว่าจะมาจาก แหล่งใดก็ตาม อัลลอฮฺ ตรัสว่า ความว่า

﴿فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّىٰ يُحَكِّمُوكَ فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِي أَنفُسِهِمْ حَرَجًا مِّمَّا

قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا ۝﴾ [النساء: 65]

"มิใช่เช่นนั้นดอก ข้าขอสาบานด้วยพระเจ้าของเจ้าว่า เขาเหล่านั้นจะยังไม่ศรัทธาจนกว่าพวกเขาจะให้เจ้าตัดสินในสิ่งที่ขัดแย้งกันระหว่างพวกเขาแล้วพวกเขาไม่พบความคับใจใดๆ ในจิตใจของพวกเขาจากสิ่งที่เจ้าได้ตัดสินใจ และพวกเขายอมจำนนด้วยดี" (อัน-นิสาฮ์:65) ความว่า

﴿قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ

رَحِيمٌ ۝﴾ [آل عمران: 31]

"จงกล่าวเถิด(มุหัมมัด) ว่า หากพวกท่านรักอัลลอฮฺ ก็จงปฏิบัติตามฉัน อัลลอฮฺก็จะทรงรักพวกท่าน และจะทรงอภัยให้แก่พวกท่านซึ่งโทษทั้งหลายของพวกท่าน และอัลลอฮฺนั้นเป็นผู้ทรงอภัยโทษ ผู้ทรงเมตตาเสมอ" (อาล อิมรอน : 31) และส่วนหนึ่งจากสิทธิที่พึงมีต่อท่านนบีคือปกป้องศาสนบัญญัติ

และแนวทางของท่านเท่าที่เขาคนนั้นจะมีความสามารถแม้ว่าในบางกรณีจำเป็นที่จะต้องใช้กำลังและอาวุธต่อสู้ก็ตาม
เมื่อศัตรูโจมตีด้วยปรัชญาและข้อคลุมเครือต่างๆ
การปกป้องเกียรติของท่านก็ต้องตอบโต้ด้วยหลักวิชาการและพยายามหักล้างข้อกล่าวหาต่างๆ

และอธิบายเปิดโปงการใส่ร้ายอันมดเท็จ แต่หากว่าศัตรูโจมตีด้วยอาวุธ
การปกป้องก็ต้องเป็นไปตามความเหมาะสมกับเหตุการณ์
และไม่บังควรอย่างยิ่งที่ผู้ศรัทธาคนหนึ่งเมื่อได้ยินคนมาดูหมิ่นท่านนบีมุหัมมัด
ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม หรือหลักการคำสอนของท่าน
เขาจะอยู่อย่างนิ่งเฉยไม่ได้แสดงกริยาใดๆ ในการที่จะปกป้องเกียรติของท่าน
ทั้งที่สามารถจะปกป้องท่านได้

สาม สิทธิของบิดามารดา

ไม่มีใครใดที่สามารถปฏิเสธบุญคุณที่บิดามารดามีต่อบรรดาลูกๆ ของเขาทั้งสองได้ ทั้งนี้ เนื่องจากทั้งสองเป็นสาเหตุที่ทำให้มีบุตรเกิดขึ้น ดังนั้น เขาทั้งสองจึงเป็นบุคคลที่พึงได้สิทธิมากที่สุด ทั้งสองได้เลี้ยงดูบุตรตั้งแต่เยาว์วัยอย่างเหน็ดเหนื่อย เพื่อให้ลูกรักได้นอนอุ่นหลับสบาย มารดาต้องอุ้มครรภ์เป็นระยะเวลาประมาณเก้าเดือน ดังที่อัลลอฮ์ได้ตรัสว่า

﴿... حَمَلَتْهُ أُمُّهُ وَهْنًا عَلَى وَهْنٍ وَفِصْلَهُ فِي عَامَيْنِ أَنِ اشْكُرْ لِي وَلِوَلَدِكَ إِلَى الْمَاصِرِ ۝١٤﴾

[لقمان: 14]

“มารดาของเขาได้อุ้มครรภ์เขาอย่างเหนื่อยลำชั้นแล้วชั้นเล่า” (ลูกมาน :

14) หลังจากคลอดจากครรภ์มารดาแล้ว

มารดาก็ต้องดูแลเลี้ยงดูให้นมเป็นระยะเวลาอีก 2 ปี

ซึ่งเต็มไปด้วยความยากลำบากและเหน็ดเหนื่อยอย่างสาหัส

ส่วนบิดาก็เช่นกันต้องพยายามดิ้นรนเพื่อหาปัจจัยมาเลี้ยงชีพตั้งแต่เจ้ายังแบเบาะจนถึงเป็นผู้ใหญ่สามารถช่วยตัวเองได้

นอกจากนั้นทั้งสองต้องพยายามอบรมเลี้ยงดูและแนะแนวทางแก่เจ้า

ซึ่งตัวเจ้านั้นตอนนั้นยังต้องอาศัยคนอื่น

ไม่มีความสามารถที่จะสร้างประโยชน์หรือโทษแก่ผู้ใดเลย ดังนั้น

อัลลอฮ์ได้บัญชาให้เราทำต่อบิดามารดาและแสดงความกตัญญูทุกเวทีตอบแทนบุญคุณของท่านทั้งสอง ดังที่พระองค์ตรัสว่า ความว่า

﴿وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَلَدَيْهِ حَمَلَتْهُ أُمُّهُ وَهْنًا عَلَى وَهْنٍ وَفِصْلَهُ فِي عَامَيْنِ أَنِ اشْكُرْ لِي وَلِوَلَدِكَ

إِلَى الْمَاصِرِ ۝١٤﴾ [لقمان: 14]

“และเราได้สั่งการแก่มนุษย์เกี่ยวกับบิดา มารดาของเขา โดยที่มารดาของเขาได้อุ้มครรภ์เขาอย่างเหนียวแน่นแล้วขึ้นแล้ว และการเล่นมของเขาในระยะเวลาสองปี เจ้าจงขอบคุณข้า และบิดามารดาของเจ้า ยังเรานั้น คือการกลับไป” (ลูกมาน : 14) และพระองค์ตรัสอีกว่า ความว่า

﴿وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا إِمَّا يَبُلُغَنَّ عِنْدَكَ الْكِبَرَ أَحَدُهُمَا أَوْ كِلَاهُمَا فَلَا تَقُلْ لَهُمَا أُفٍّ وَلَا تَنْهَرْهُمَا وَقُلْ لَهُمَا قَوْلًا كَرِيمًا ٢٣﴾
[الْإِسْرَاءُ : 23-24]

“และพระเจ้าของเจ้าบัญชาว่า พวกเจ้าอย่าเคารพภักดีผู้ใดนอกจากพระองค์เท่านั้นและจงทำดีต่อบิดามารดา เมื่อบุพการีคนใดคนหนึ่งหรือทั้งสองคนได้บรรลุนิติภาวะอยู่กับเจ้า ก็จงอย่ากล่าวแก่ทั้งสองว่า อูฟ ! และอย่าขู่เข็ญท่านทั้งสอง และจงพูดแก่ท่านทั้งสองด้วยถ้อยคำที่อ่อนโยน และจงนอบน้อมแก่ท่านทั้งสอง ซึ่งการถ่อมตนเนื่องจากความเมตตา และจงกล่าวว่า ข้าแต่พระเจ้าของฉัน ทรงโปรดเมตตาแก่ท่านทั้งสองเช่นที่ทั้งสองได้เลี้ยงดูฉันเมื่อเยาว์วัย” (อัล-อิสรออ์ : 23-24) แท้จริง สิทธิหน้าที่ที่พึงมีต่อบิดามารดา คือการทำดีแสดงความกตัญญูกตเวทิต่อท่านทั้งสองด้วยการทำดีต่อท่านทั้งด้ว ยาวจา การกระทำ การมอบกำลังกายและทรัพย์ให้แก่ท่าน การปฏิบัติตามคำสั่งของท่านทั้งสองตราบใดที่ไม่เป็นการฝ่าฝืนอัลลอฮ์ และไม่เป็นอันตรายต่อตัวท่านเอง การพูดจากับท่านอย่างอ่อนน้อม การแสดงหน้าตาที่ยิ้มแย้ม การให้ความช่วยเหลือที่เหมาะสมกับท่าน การไม่พูดจาที่ทำให้ท่านทั้งสองกระหอบกระเทือนจิตใจยามที่ท่านทั้งสองแก่ชรา เจ็บป่วย หรืออ่อนแรง และต้องไม่ถือว่าสิ่งเหล่านั้นเป็นภาระสำหรับท่านเพราะกายภาคหน้าตัวท่านเองก็จะอยู่ในสภาพเช่นนั้นเหมือนกัน ท่านเองต้องกลายเป็นพ่อ หรือ

แม่ดั่งที่ท่านทั้งสองได้เป็นพ่อแม่ของท่านมาแล้ว

และท่านเองก็ต้องแก่ชราในสายตาลูกหลานหากอัลลอฮฺทรงไว้ชีวิตท่านยาวนาน

เมื่อถึงเวลานั้นท่านเองคงต้องการความกตัญญูจากลูกหลานดั่งที่พ่อแม่ของท่านเคยต้องการจากตัวท่านมาแล้ว

หากเจ้าเคยทำดีต่อพ่อแม่ทั้งสองแล้วก็จะภูมิใจในสิ่งที่ท่านจะได้รับ

นั่นคือผลบุญอันมากมายจากอัลลอฮฺ

และท่านเองจะได้รับการปฏิบัติจากลูกของท่านเหมือนกับที่ท่านได้เคยปฏิบัติกับพ่อแม่ของท่านเช่นกัน ผู้ใดที่กตัญญูรู้คุณบิดามารดาของเขา

เขาก็จะได้รับความกตัญญูจากลูกหลานภายภาคหน้า

ส่วนผู้ใดที่อกตัญญูเนรคุณบิดามารดาในภายภาคหน้าลูกหลานของเขาจะแสดงความอกตัญญูต่อเขาเช่นกัน

ผลตอบแทนของคนเรานั้นจะได้รับเสมือนที่เขาได้เคยปฏิบัติ

อัลลอฮฺได้จัดลำดับการทำความดีต่อพ่อแม่อยู่ในระดับที่สูงส่ง

พระองค์ได้ลำดับสิทธิของทั้งสองรองลงมาจากสิทธิที่พึงมีต่อพระองค์และศาสนทูตของพระองค์ ดังที่อัลลอฮฺได้ตรัสว่า ความว่า

﴿وَأَعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا...﴾ [النساء: 36]

“และจงเคารพสักการะอัลลอฮฺเถิด

และอย่าให้มีสิ่งหนึ่งสิ่งใดเป็นภาคีกับพระองค์

และจงทำดีต่อพ่อแม่ผู้บังเกิดเกล้าทั้งสอง” (อัน-นิสาอ์ : 36) ความว่า

﴿...أَشْكُرْ لِي وَلِوَالِدَيْكَ إِلَى الْمَصِيرِ﴾ [لقمان: 14]

“เจ้าจงขอบคุณข้า และจงขอบคุณบิดามารดาของเจ้า

ยังเรานั้นคือการกลับไป” (ลุกมาน : 14) ท่านนบีมุหัมมัด

ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม

ได้วางการทำดีต่อพ่อแม่เหนือกว่าการต่อสู้ในหนทางของอัลลอฮฺ

ดังหะดีษที่รายงานโดยท่านอิบนุ มัสอูด เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ ว่า ฉันได้กล่าวว่า
ความว่า โอ้ ศาสนทูตของอัลลอฮฺ การงานใดที่อัลลอฮฺทรงรักมากที่สุด?
ท่านนบีตอบว่า “การละหมาดในเวลาของมัน” และฉันได้ถามอีกว่า
แล้วมีงานอะไรอีก(ที่พระองค์ทรงรัก)? ท่านนบีตอบว่า “การทำดีต่อพ่อแม่”
แล้วฉันก็ถามท่านอีกว่า แล้วการงานอะไรอีก? ท่านนบีตอบว่า
“การต่อสู้ในหนทางของอัลลอฮฺ” (บันทึกโดย อัล-บุคอรี 504, มุสลิม
85,อัด-ติรมิซียฺ 1898, อัน-นะสาอี 610,อะหมัด 1/439, อัด-ดารีมี 1225)หะดีษบทนี้ชี้ถึงความสำคัญของสิทธิที่พึงมีต่อพ่อแม่
ซึ่งผู้คนส่วนใหญ่ในปัจจุบันมักจะละเลยและไม่ให้ความสำคัญจนถึงขั้นแสดงค
วามอกตัญญูแด่คุณ และตัดขาดความสัมพันธ์กับท่านทั้งสอง
เราพบว่าบางคนนั้นไม่ให้ความสำคัญกับสิทธิหน้าที่ที่พึงมีต่อพ่อแม่
และมีบางคนถึงขั้นถูกเหยียดหยาม พุดจาขึ้นเสียงกับพ่อแม่ของเขาเอง
ซึ่งพฤติกรรมเหล่านั้นเขาจะได้ประสบกับตัวเองไม่ช้าก็เร็ว

*

สี่ สิทธิของบุตร

บรรดาบุตรหมายรวมถึง บุตรชายและธิดา ซึ่งสิทธิต่างๆ ของบุตรนั้นมีมากมาย แต่ที่สำคัญอย่างยิ่งคือการให้การอบรม ปูทางศาสนา คุณธรรมและจริยธรรมในหัวใจของพวกเขา ดังที่อัลลอฮฺตรัสว่า ความว่า

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا قُوا أَنْفُسَكُمْ وَأَهْلِيكُمْ نَارًا وَقُودُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ...﴾ [التحریم:

[6

“โอ้บรรดาผู้ศรัทธาเอ๋ย

จงคุ้มครองตัวของพวกเจ้าและครอบครัวของพวกเจ้าให้พ้นจากไฟนรก เพราะเชื้อเพลิงของมันคือมนุษย์และก้อนหิน” (อัต-ตะหรีม : 6) และท่านนบี **ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม** กล่าวว่า ความว่า

“ทุกคนในหมู่พวกท่านเป็นผู้รับผิดชอบ

และทุกคนในหมู่พวกท่านต้องถูกสอบสวนต่อความรับผิดชอบของเขา

ผู้ชายเป็นผู้รับผิดชอบต่อครอบครัวของเขา

และต้องถูกสอบสวนในความรับผิดชอบของเขา” (บันทึกโดยอัล-บุคอรีฮ์

853, อัต-ติรมิซีย์ 1705, อับูดาวูด 2928, และอะหมัด 2/55)

ลูกหลานคืออะมานะฮฺ(หน้าที่ต้องรับผิดชอบ)บนบ่าของบิดามารดาทุกคน

ทั้งสองท่านจะถูกสอบสวนถึงภาระหน้าที่ต่อลูกหลานในวันกิยามะฮฺ

และด้วยการอบรมปลูกฝังศาสนาและจริยธรรมแก่ลูกหลานจะทำให้พวกเขากลายเป็นแก้วตาดวงใจแก่พ่อแม่ ทำให้มีความสุขทั้งในโลกนี้และโลกหน้า

อัลลอฮฺตรัสว่า ความว่า

﴿وَالَّذِينَ ءَامَنُوا وَاتَّبَعَتْهُمْ ذُرِّيَّتُهُمْ بِإِيمَانٍ أَلْحَقْنَا بِهِمْ ذُرِّيَّتَهُمْ وَمَا أَلَتْنَاهُمْ مِّنْ عَمَلِهِمْ مِّنْ شَيْءٍ

كُلٌّ أُمْرٍ يَمَّا كَسَبَ رَهِيْنٌ ﴿٢١﴾﴾ [الطور: 21]

“และผู้ศรัทธาทั้งหลาย

ที่บรรดาลูกหลานของพวกเขาก็ได้ดำเนินตามพวกเขาด้วยการศรัทธา

เราจะให้ลูกหลานของพวกเขายู่ร่วมกับพวกเขา

และเราจะไม่ให้ผลประโยชน์จากการงานของพวกเขาลดหย่อนลงจากพวกเขาแต่อย

างใด แต่ละคนนั้นย่อมได้รับการค่าประกันในสิ่งที่เขาชวนชวนไว้” (อัล-ฮุร :

21) เราทั้งคู่ต่างก็:เราขาดพวกเขา และท่านนบี **คือลัลลอลฮุอะลียะฮ์สลัม**

กล่าวว่า ความว่า “เมื่อข่าวคนหนึ่ง (มนุษย์) ได้เสียชีวิตลง

การงานของเขาจะถูกตัดขาด นอกจากการงานสาม ประการ

คือการบริจาคทานที่ถาวร หรือความรู้ที่เป็นประโยชน์

หรือลูกที่ดีซึ่งขอดูอาให้กับเขา” (บันทึกโดยมุสลิม 1631,อัต-ติรมิซีย์

1376, อัน-นะสาอีย 3651,อะหมัด 2/327,อัต-ดาร์มีย 559)

นี่คือผลของการอบรมเลี้ยงดูบุตรหลานด้วยกระบวนการอบรมขัดเกลาที่ดีซึ่ง

ยังประโยชน์แก่บิดามารดาหลังจากที่เขาทั้งสองจากโลกนี้ไป

มีบรรดาพ่อแม่หลายคนที่ยอมข้ามภาระหน้าที่นี้จนทำให้ลูกหลานของเขาต้อง

สูญเสียโอกาสและสิทธิที่พึงได้รับ พวกเขาต่างหลงลืมภาระหน้าที่ต่อลูกๆ

พวกเขาไม่เคยที่จะสอบถามว่าลูกหลานไปไหนกัน กลับมาที่บ้านตอนไหน

พวกเขาไปคบหากับเพื่อนคนไหนบ้าง

พ่อแม่บางคนไม่เคยชี้แนะแนวทางแก่ลูกๆ

ไม่เคยห้ามปรามพวกเขาจากการประพฤติชั่ว

แต่ที่นำแปลกใจยิ่งนักพวกเขาพยายามอย่างยิ่งยวดที่จะทำงานเพื่อหาเงิน

เพื่อสะสมทรัพย์อย่างมากมาย และพัฒนาสินทรัพย์เหล่านั้นให้งอกเงย

ซึ่งส่วนใหญ่ผู้ที่ได้รับประโยชน์จากทรัพย์สินนั้นก็เป็นผู้อื่น ส่วนบรรดาลูกๆ

นั้น

พวกเขาไม่เคยสนใจที่จะอบรมพัฒนาพวกเขาให้เป็นคนดีทั้งที่พวกเขาสมควร

ได้รับการดูแลเป็นพิเศษเพื่อให้เกิดประโยชน์ทั้งในโลกนี้และโลกหน้า

และดังที่จำเป็นสำหรับบิดามารดาที่ต้องให้อาหารกายแก่ลูกไม่ว่าจะเป็นอาหาร

หรือเครื่องดื่ม ให้เสื้อผ้าเป็นอาภรณ์หมักกาย

เนกเช่นนั้นแหละที่เขาทั้งสองต้องให้อาหารด้านจิตใจ

ด้วยความรู้และศรัทธาและให้ความยำเกรงเป็นอาภรณ์สำหรับวิญญาณของเขา ซึ่งสิ่งดังกล่าวนั้นย่อมประเสริฐกว่า และส่วนหนึ่งจากสิทธิที่พึงมีต่อบุตร คือ การให้ค่าใช้จ่ายเลี้ยงดูด้วยความเหมาะสมเพียงพอไม่ฟุ่มเฟือยหรือตระหนี่เกินไป

เพราะนั่นเป็นสิ่งที่จำเป็นที่บรรดาบุตรพึงได้รับและเป็นการสำนึกในพระกรุณา มหาธิคุณที่อัลลอฮ์ได้ประทานทรัพย์สินให้แก่เรา

เราจะไปหวงแหนทรัพย์สินจนเกินเหตุทำไมจนตระหนี่ที่จะใช้จ่ายมันไปแล้วในที่สุดเมื่อเราเสียชีวิตไปทรัพย์สินเหล่านั้นย่อมถูกริบไปหมด

แม้ว่าเมื่อบิดามารดายังมีชีวิตอยู่แต่มีความตระหนี่ไม่ยอมให้ค่าเลี้ยงดู บรรดาลูกสามารถเอาทรัพย์สินนั้นมาใช้จ่ายให้เพียงพอต่อการดำรงชีพดังที่ท่านเราะสูลุลลอฮ์ **ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม** ได้ตอบคำถามแก่ ฮินด

บุตรีของอูตบะฮ์ (ดังหะดีษที่บันทึกโดยอัล-บุคอรีและมุสลิม)

และส่วนหนึ่งของสิทธิที่พึงมีต่อบุตร คือ

การไม่แสดงความลำเอียงระหว่างบุตรในการมอบของขวัญหรือของกำนัลใดๆ ไม่อนุญาตให้เรามอบสิ่งหนึ่งสิ่งใดแก่ลูกๆ บางคนในขณะที่ลูกๆ

คนอื่นไม่ได้รับสิ่งนั้นด้วยความลำเอียง แท้จริงแล้วอัลลอฮ์ไม่ทรงรักผู้ที่อธรรม เนื่องจากพฤติกรรมดังกล่าวจะทำให้เกิดความข้องใจและเกิดความบาดหมางใจระหว่างลูกๆ ผู้ที่ได้รับและผู้ที่ไม่ได้รับสิทธิ

ซ้ำร้ายอาจจะทำให้เกิดความบาดหมางใจระหว่างบิดามารดากับบุตรที่ไม่ได้รับสิทธิดังกล่าวด้วย

มีบางคนที่ไม่แค้นระหว่างบุตรที่ทำดีและอ่อนน้อมต่อบิดามารดากับบุตรที่ไม่กระทำเช่นนั้น ด้วยการมอบของขวัญหรือของกำนัลแก่บุตรที่ทำดีต่อเขาก่อน อันที่จริงสิ่งเหล่านี้ไม่ใช่เหตุผลที่จะอนุญาตให้เราลำเอียงหรือไม่ยุติธรรมแก่พวกเขาได้

การมอบของขวัญตอบแทนบุตรโดยอาศัยการพิจารณาจากความดีงามที่เขาปฏิบัติต่อบิดามารดาเป็นสิ่งที่ไม่อนุญาต

เนื่องจากผลตอบแทนที่เขาทำดีต่อพ่อแม่ฉันอัลลอฮ์จะเป็นผู้ตอบแทนให้เอง การให้รางวัลเฉพาะแก่ลูกที่ทำดีต่อบิดามารดานั้นจะทำให้ลูกเกิดความลำพอง ในการทำงานของตน และจะทำให้ลูกๆ คนอื่นออกห่างจากบิดามารดา และจะอยู่ในความอกตัญญูหรือเนรคุณต่อบิดามารดาตลอดไป อีกอย่าง เราเองก็ไม่สามารถล่วงรู้ได้ว่าบางทีภายภาคหน้าสถานการณ์อาจจะพลิกผัน ทำให้ลูกที่กตัญญูกลายเป็นลูกที่เนรคุณ หรือลูกที่เนรคุณอาจจะกลายเป็นลูกที่กตัญญูก็เป็นได้ ทั้งนี้ เนื่องจากจิตใจของมนุษย์ทุกคนล้วนอยู่ในพระหัตถ์ของอัลลอฮ์ ซึ่งพระองค์สามารถพลิกผันมันได้ตามที่พระองค์ทรงประสงค์ ในตำราหะดีษเศาะฮิหฺ อัล-บุคอรีและมุสลิม บันทึกว่า รายงานจากอัน-นุอมาน บิน บะซิร์ ว่า บะซิร์ บิน สะอัด บิดาของเขาได้มอบทรัพย์สินบางอย่างให้แก่ลูกชายของเขาคนหนึ่ง แล้วมาหาท่านนบี **ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม** แล้วบอกกับท่านนบีถึงเรื่องดังกล่าว ท่านนบี **ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม** แล้วบอกกับท่านนบีถึงเรื่องดังกล่าว ท่านนบี จึงถามเขาว่าความว่า “เจ้าได้มอบให้เช่นนี้แก่ลูกๆ ของเจ้าทุกคนไหม?” เขาตอบว่า “ไม่” ท่านนบี กล่าวว่า “ดังนั้นจงเอาสิ่งนั้นกลับคืนมา” ในบางสายรายงาน ท่านนบี **ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิวะสัลลัม** กล่าวว่า ความว่า “ พวกท่านจงยำเกรงอัลลอฮ์ และจงให้ความยุติธรรมระหว่างลูกๆ ของพวกท่าน” และในบางสำนวน มีดังนี้ความว่า “ให้คนอื่นมาเป็นพยานแทนฉันเกิด เพราะฉันไม่เป็นพยานต่อความยุติธรรม” ท่านนบี **ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม** ได้ระบุว่า การให้ความสำคัญแก่บุตรบางคนและละเลยอีกบางคนนั้น ถือเป็นการกระทำที่อธรรม ซึ่งเป็นการกระทำที่ต้องห้ามในอิสลาม แต่หากเรามอบสิ่งหนึ่งสิ่งใดแก่บรรดาบุตรตามความต้องการหรือความจำเป็นของเขาในขณะที่อีกบางคนมีความต้องการอย่างอื่นเช่น คนหนึ่งต้องการอุปกรณ์เครื่องเขียน ในขณะที่อีกคนต้องการรักษาโรค

หรืออีกคนต้องการทรัพย์สินที่จะแต่งงาน
ถือว่าเป็นการเฉพาะได้แม้ว่าจะมีความแตกต่างอยู่บ้าง ทั้งนี้
อันเนื่องมาจากการต้องการและความจำเป็น
ซึ่งถือว่าเป็นเสมือนการจ่ายค่าเลี้ยงดูนั่นเอง

เมื่อบิดามารดาได้ทำตามหน้าที่ในการอบรมเลี้ยงดูบุตรของตนตลอดจนการ
ให้ค่าเลี้ยงดูแล้วไซ้

ก็สมควรแล้วที่อัลลอฮ์จะตอบแทนเขาด้วยการให้มีลูกที่กตัญญูรู้คุณ
คอยทำดีและมอบสิทธิต่างๆ ที่บิดามารดาพึงได้รับเป็นการตอบแทน
แต่หากเมื่อใดที่พ่อแม่ละเลยต่อหน้าที่ในการอบรมดูแลลูก

ก็สมควรแล้วเช่นกันถ้าอัลลอฮ์จะให้เขาถูกทดสอบด้วยการมีลูกที่เนรคุณและ
อกตัญญูต่อทั้งสองคน

เพราะชนิดของผลตอบแทนนั้นขึ้นอยู่กับชนิดของการกระทำที่แต่ละคนได้ก่อไ
้วเช่นกัน

*

ห้ำ สิทธิของเครือญาติ

สำหรับญาติพี่น้องที่มีความสัมพันธ์เครือญาติกับท่าน เช่น เป็นพี่น้อง ลุง ป้า น้า อา ตลอดจนลูกพี่ลูกน้อง หรือบุคคลอื่นที่เป็นเครือญาติกับเรานั้นพวกเขามีสิทธิพึงได้รับ ดังที่อัลลอฮ์ได้ตรัสว่าความว่า

﴿قَالُوا إِنَّا كُنَّا قَبْلُ فِي أَهْلِنَا مُشْفِقِينَ﴾ [الطور: 26]

“และจงให้สิทธิแก่ผู้ที่เป็นเครือญาติ” (อัล-อิสรอ์: 26)
และพระองค์ได้ตรัสว่า ความว่า

﴿*وَأَعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَنًا وَبِذِي الْقُرْبَىٰ...﴾ [النساء: 36]

“และจงเคารพสักการะอัลลอฮ์เถิด
และอย่าให้มีสิ่งหนึ่งสิ่งใดเป็นภาคีกับพระองค์
และจงทำดีต่อผู้บังเกิดเกล้าทั้งสอง และต่อผู้เป็นเครือญาติ” (อัน-นีสอา์: 36)
ดังนั้น จำเป็นที่จะต้องเชื่อมสัมพันธ์กับผู้ที่เป็นญาติด้วยกัน
ด้วยการทุ่มเทแรงกายแรงใจ
และเอื้อเฟื้อทรัพย์สินเงินทองในยามที่ญาติต้องการหรือมีความจำเป็น
ซึ่งเรื่องการช่วยเหลือกันในหมู่เครือญาติเป็นสิ่งที่ได้รับการยืนยันโดยบทบัญญัติทางศาสนา สติปัญญา และกมลสันดานอันเป็นธรรมชาติของมนุษย์
มีหลักฐานตบตบมากมายที่ส่งเสริมให้มีการเชื่อมและสานสัมพันธ์ในหมู่เครือญาติที่ใกล้ชิด ในตำราหะดีษเศาะฮ์ฮ์อัล-บะคอรีห์และมุสลิม
ได้บันทึกหะดีษที่รายงานจากท่านอบูฮุร็อยเราะฮ์ แท้จริงท่านนบี **คืออัลลลอฮ์
อะลัยฮิอะสลัม** กล่าวว่าความว่า
“อัลลอฮ์ได้ทรงสร้างสรรพสิ่งทั้งหลายจนเมื่อเสร็จสิ้นแล้ว อรร-เราะหิม
(ตัวเครือญาติ) ก็ได้ลุกขึ้นมาและกล่าวว่า
นี่คือการยินยอมของผู้ขอความคุ้มครองให้พ้นจากการถูกตัดขาด

พระองค์อัลลอฮ์ก็ตรัสว่า “ได้ เจ้าจะพอใจหรือไม่
หากฉันจะเชื่อมสัมพันธ์กับผู้ที่เชื่อมสัมพันธ์กับเจ้า
และฉันจะตัดขาดกับผู้ที่ตัดขาดกับเจ้า? มันได้ตอบว่า ใช่ ข้าพอใจแล้ว”
จากนั้นท่านเราะสูลุลลอฮ์ **ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิอะสลัม** ก็ได้กล่าวว่า
“พวกท่านจงอ่านอายะฮ์นี้เถิดหากพวกท่านประสงค์

﴿فَهَلْ عَسَيْتُمْ إِنْ تَوَلَّيْتُمْ أَنْ تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ وَتَقَطَّعُوا أَرْحَامَكُمْ ۖ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ لَعَنَهُمُ

اللَّهُ فَأَصْحَبْهُمْ وَأَعْمَىٰ أَبْصَرَهُمْ﴾ [محمد: 22-23]

“ดังนั้น พวกเจ้าหวังกันหรือว่า
หากพวกเจ้าผินหลังให้(กับการศรัทธาแล้ว)พวกเจ้าก็จะได้ก่อความเสียหายใน
แผ่นดิน และตัดความสัมพันธ์ทางเครือญาติของพวกเจ้า? คนเหล่านี้แหละ
คือบรรดาผู้ที่อัลลอฮ์ทรงสาปแช่งพวกเขา ดังนั้น
พระองค์จึงทรงทำให้พวกเขาหูหนวกและทรงทำให้พวกเขาตาบอด(จากการได้
พบสัจธรรมและความดีงาม)” (มุหัมมัด : 22-23) (บันทึกโดยอัล-บุคอรี
5987 และมุสลิม 2554) และท่านนบี **ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิ อะสลัม** กล่าวว่า
ความว่า“ใครก็ตามที่มีความศรัทธาต่ออัลลอฮ์และวันกิยามะฮ์
ก็จะเชื่อมสัมพันธ์กับเครือญาติของเขา”(บันทึกโดยอัล-บุคอรี 6138)

ปัจจุบันมีผู้คนส่วนใหญ่มักจะละเลยสิทธิที่พึงมีต่อเครือญาติ
ซึ่งเราเจพบ้างบางคนไม่รู้จักแม้กระทั่งญาติใกล้ชิดของตนเอง
ไม่เคยเชื่อมสัมพันธ์กับพวกเขาไม่ว่าจะด้วยทรัพย์สิน ตำแหน่งการงาน หรือ
แสดงกิริยามารยาทที่ดีงาม
วันเวลาผ่านไปพวกเขาไม่เคยนึกที่จะไปเยี่ยมญาติพี่น้อง
ไม่เคยหยิบยื่นของขวัญสักชิ้นหนึ่ง ไม่เคยช่วยเหลือพวกเขาในยามเดือดร้อน
ซ้ำร้ายกว่านั้น มีบางคนถึงกับทำร้ายจิตใจของผู้เป็นญาติไม่ว่าจะเป็นคำพูด
หรือการกระทำ หรือทั้งคำพูดและการกระทำ

นำแปลกยิ่งนักที่พวกเขายอมผูกสัมพันธ์กับคนอื่นคนไกลแต่ตัดขาดความสัมพันธ์กับญาติสนิทใกล้ชิด

มีบางคนจะเลือกเชื่อมสัมพันธ์เฉพาะกับผู้ที่เชื่อมสัมพันธ์กับเขาด้วยเท่านั้น และจะตัดความสัมพันธ์กับผู้ที่ตัดสัมพันธ์กับเขา

เขาผู้นี้ไม่นับว่าเป็นบุคคลที่เชื่อมสัมพันธ์กับญาติมิตร

แต่เป็นผู้ที่กระทำการอย่างหัดเทียมกัน (ทำดีกับผู้ที่ทำดีกับเขาก่อน)

ซึ่งเขาอาจแสดงพฤติกรรมนี้กับบรรดาญาติหรือคนอื่นๆ

ก็ได้เพราะการตอบแทนในความดีไม่ได้เจาะจงเฉพาะกับผู้ที่ป็นญาติใกล้ชิดเท่านั้น

ผู้ที่เชื่อมสัมพันธ์อย่างแท้จริงคือผู้ที่สานสัมพันธ์กับญาติมิตรเพื่ออัลลอฮ์เท่านั้น โดยมีได้คำนึงว่าเขาจะตอบรับการเชื่อมสัมพันธ์ของเราหรือไม่

ดังที่หะดีษที่บันทึกโดยอัล-บุคอรี รายงานจาก अबดุลลอฮฺ บิน อัมรฺ บิน อัล-อาศ ว่า แท้จริงท่านนบี **ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิ วะสัลลัม** ว่า ความว่า

"ผู้เชื่อมสัมพันธ์(เครือญาติ)ไม่ใช่ผู้ที่กระทำการอย่างหัดเทียมกัน (คือ หากใครเชื่อมสัมพันธ์กับเขา เขาก็เชื่อมสัมพันธ์กับคนๆ นั้น)

แต่ผู้เชื่อมสัมพันธ์ คือ ผู้ที่เมื่อสัมพันธ์เครือญาติของเขาถูกตัดขาด

เขาก็ต่อสัมพันธ์กับมัน" (บันทึกโดยอัล-บุคอรี 5645, อัต-ติรมิซีย์ 1908, อบู ดาวูด 1697, และอะหฺมัด 2/193) มีชายคนหนึ่งได้กล่าวต่อท่านนบี

ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิอะสัลลัม ว่า โอ้ ท่านเราะสูลุลลอฮ์ ฉันมีญาติๆ ที่ฉันเชื่อมสัมพันธ์กับพวกเขา ในขณะที่พวกเขาตัดขาดฉัน

ฉันทำดีกับพวกเขาขณะที่พวกเขาทำเลวกับฉัน

ฉันต้องคอยอดทนกับพวกเขา แต่พวกเขาก็ก้าวร้าวกับฉัน" ท่านนบี

ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิอะสัลลัม กล่าวตอบว่าความว่า

"หากท่านเป็นอย่างที่ท่านพูด

ก็เหมือนว่าท่านได้ทำให้พวกเขาลดเกียรติของพวกเขาเองประหนึ่งว่าให้พวกเขากินขี้เถ้าร้อน และจะมีผู้คอยช่วยเหลือสนับสนุนจากอัลลอฮ์คงอยู่กับท่าน

ตราบที่ทานยังคงรักษาสິงนั้นไว้” (บันทึกโดยมุสลิม 2558, อะหฺมัด 2/412)
(บันทึกโดยมุสลิม)

หากแม้ว่า ไม่มีบุญใดอีกสำหรับผู้ที่เชื่อมสัมพันธ์กับเครือญาติ
นอกจากผลบุญที่อัลลอฮฺจะทรงเชื่อมสัมพันธ์กับเขาทั้งในโลกนี้และโลกหน้า
ด้วยการประทานความเมตตาของพระองค์ ทรงทำให้การงานของเขาง่ายดาย
ทรงปลดเปลื้องทุกข้อศกจากเขา นั้นก็ย่อมมากมายเพียงพอแล้ว
แต่หาว่าในความเป็นจริง ยังมีคุณค่าอื่นมากกว่านั้นอีก
เพราะการเชื่อมสัมพันธ์ญาติมิตรจะทำให้ครอบครัวยิ่งใกล้ชิด เกิดความรัก
ความเอื้ออาทรซึ่งกันและกัน
มีจิตใจที่จะช่วยเหลือเกื้อกูลกันในยามตกทุกข์ได้ยาก
และรอยยิ้มแห่งความสุขจะปรากฏขึ้นยามที่เราได้ได้เชื่อมไมตรี
ประโยชน์ที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้นจะกลายเป็นตาลปัตร
หากเราแทนที่การเชื่อมสัมพันธ์ในหมู่เครือญาติด้วยการตัดญาติขาดมิตร
ซึ่งจะส่งผลให้เราเกิดความห่างเหินมากยิ่งขึ้น

*

หก สิทธิของสามีภรรยา

การแต่งงานก่อให้เกิดผลพวงที่สำคัญและหน้าที่อันยิ่งใหญ่ เพราะการแต่งงานเป็นการผูกสายสัมพันธ์ระหว่างสามีกับภรรยา ซึ่งแต่ละฝ่ายจำเป็นต้องมอบสิทธิแก่อีกฝ่ายหนึ่ง ทั้งสิทธิด้านร่างกาย สิทธิด้านสังคม และสิทธิด้านทรัพย์สิน

ดังนั้น ทั้งสามีและภรรยาจึงจำเป็นต้องใช้ชีวิตร่วมกันด้วยดี และต้องทุ่มเทในสิทธิที่จำเป็นต้องมอบให้กับอีกฝ่ายด้วยความเต็มใจและยินดี โดยปราศจากการฝืนใจ ไม่จริงจัง และฉาบฉวยในสิ่งที่ได้ทุ่มเทให้แก่อีกฝ่าย อัลลอฮฺตรัสว่า ความว่า

﴿... وَعَاشِرُهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ...﴾ [النساء: 19]

“และจงคลุกคลีกับบรรดาภรรยาของพวกเจ้าด้วยดี” (อัน-นิสาฮ์: 19)
พระองค์ยังตรัสอีกว่า ความว่า

﴿...وَلَهُنَّ مِثْلُ الَّذِي عَلَيْهِنَ بِالْمَعْرُوفِ وَلِلرِّجَالِ عَلَيْهِنَّ دَرَجَةٌ...﴾ [البقرة: 228]

“และบรรดาภรรยาก็ควรได้รับสิทธิอันชอบธรรม เช่นเดียวกับที่พวกนางต้องปฏิบัติหน้าที่ต่อสามีของพวกนาง และสำหรับบรรดาสามีจะมีความประเสริฐเหนือกว่าบรรดาภรรยาหนึ่งชั้น (นั่นคือสิทธิการเป็นผู้ปกครองและต้องได้รับการเชื่อฟังจากภรรยา)” (อัล-บะเกาะเราะฮ์: 228)

ขณะเดียวกันภรรยาก็จำเป็นต้องทุ่มเทให้กับสามีตามเกณฑ์ที่นางจำเป็นต้องทุ่มเทให้กับเขา

และเมื่อใดก็ตามที่สามีและภรรยาต่างปฏิบัติตามสิ่งที่แต่ละฝ่ายจำเป็นต้องปฏิบัติต่ออีกฝ่ายหนึ่ง ชีวิตครอบครัวของทั้งสองก็จะพบกับความผาสุกและการครองชีวิตคู่ระหว่างทั้ง

สองก็จะยืนนาน แต่หากไม่เป็นเช่นนั้นก็จะเกิดความขัดแย้งและแตกแยก ทำให้ชีวิตคู่ของทั้งสองฝ่ายต้องระส่ำระสายและไม่เป็นสุข

มีหลักฐานมากมายที่มาในรูปของคำสั่งเสียให้ดูแลสตรี และให้คำนึงถึงสภาพโดยธรรมชาติของนาง และการที่จะให้นางอยู่ในสภาพเพียบพร้อมสมบูรณ์ทุกอย่างนั้นเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ ดังคำกล่าวของท่านนบี **ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม** ความว่า “ท่านทั้งหลายจงปฏิบัติดีต่อเหล่าสตรีเถิด แท้จริงสตรีถูกสร้างมาจากซี่โครง

และซี่โครงส่วนที่คดงอที่สุดคือส่วนบนสุดของมัน (นั่นคือสมองหรือความคิดอ่าน) ดังนั้น หากท่านพยายามจะดัดมันให้ตรงก็เท่ากับว่าท่านได้ทำให้มันหักสะบั้นลง และหากท่านปล่อยมันไปมันก็จะยังคงคดงออยู่เหมือนเดิม ดังนั้น จึงขอให้ท่านทั้งหลายปฏิบัติดีต่อบรรดาสตรีเถิด” (โดยอัล-บุคอรี 3331, มุสลิม 1468) ในรายงานอื่นระบุว่า ความว่า

“แท้จริงสตรีถูกสร้างมาจากซี่โครง นางจะไม่สามารถอยู่บนแนวทางใดแนวทางหนึ่งอย่างเที่ยงตรงสำหรับท่านได้ ดังนั้นหากท่านประสงค์จะแสวงหาความสุขกับนาง ท่านก็จะได้รับความสุขกับนางขณะที่นางอยู่ในสภาพที่คดงออยู่ และหากท่านพยายามจะดัดนางให้ตรงก็เท่ากับว่าท่านได้ทำให้นางหักสะบั้นลง และการหักของนางคือการหย่ากับนาง” (มุสลิม 1468) ท่านนบี

ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม กล่าวว่า ความว่า “สามิผู้ศรัทธาอาจอย่าเกลียดภรรยาผู้ศรัทธา หากเขาไม่ชอบนิสัยที่ไม่ดีบางประการในตัวนาง เขาก็น่าจะพอใจในสิ่งที่ดีอื่นๆ ในตัวนาง” (มุสลิม 1469) และความหมาย: “อย่าดู” ไม่ได้เกลียด หะดิษต่างๆ ข้างต้นเป็นการชี้แนะจากท่านนบี **ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม** แก่ประชาชาติของท่านว่า ผู้ชายต้องปฏิบัติต่อผู้หญิงอย่างไร และชี้แนะว่าผู้ชายควรจะรับเอาสิ่งที่สะดวกและเรียบง่ายจากผู้หญิง เนื่องจากธรรมชาติแห่งการสร้างของผู้หญิงถูกสร้างขึ้นมาจากสภาพที่ไม่สมบูรณ์

ณั้และไม่ได้ดีพร้อมเสียทุกอย่าง โดยมีความบกพร่องและคงอยู่ในตัว และผู้ชายไม่สามารถที่จะแสวงหาความสุขกับนางได้อย่างโล่งใจ นอกจากจะต้องยอมรับธรรมชาติที่อัลลอฮ์สร้างนางมาในแบบดังกล่าวด้วยเท่านั้น

บทเรียนที่ได้รับจากหะดีษต่างๆ ข้างต้น ก็คือ มนุษย์ควรทำการเปรียบเทียบและแยกแยะระหว่างความดีงามกับความบกพร่องที่มีอยู่ในตัวผู้หญิง เพราะยามใดที่เขารู้สึกถึงภัยเกี่ยวกับนิสัยที่ไม่ดีบางประการของนาง เขาก็ลองหานิสัยที่ไม่ดีดังกล่าวไปเปรียบเทียบกับอีกนิสัยหนึ่งของนางที่เขาพึงพอใจ โดยต้องไม่มองนางด้วยสายตาที่เอือมระอาและเกลียดชังเพียงอย่างเดียว

มีสามีจำนวนไม่น้อยอยากได้ภรรยาที่อยู่ในสภาพสมบูรณ์และดีพร้อม ซึ่งเป็นสิ่งที่เป็นไม่ได้ ดังนั้น

บรรดาสามีเหล่านั้นจึงตกอยู่ในห้วงแห่งความทุกข์และกระวนกระวาย และไม่สามารถที่จะแสวงหาความสุขและอยู่ร่วมกับภรรยาของพวกเขาได้อย่างสบายใจ และบางครั้งก็อาจจะเป็นเหตุนำไปสู่การหย่าร้างกัน

ดังคำกล่าวของท่านนบี **ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม** ที่ว่า ความว่า

“และหากท่านพยายามจะดัดนางให้ตรง

ก็เท่ากับว่าท่านได้ทำให้นางหักสะบั้นลง

และการหักนางก็คือการหย่ากับนางนั่นเอง” (มุสลิม 1468) ดังนั้น

สามีจึงควรมีความออมชอม อะลุ่มอล่วย

ทำเป็นเพิกเฉยและปล่อยวางบ้างในทุกการกระทำของภรรยา

หากว่าการกระทำเหล่านั้นของพวกนางไม่ได้ก่อให้เกิดความเสื่อมเสียต่อศาสน

นาหรือเกียรติศักดิ์ศรี ส่วนหนึ่งของสิทธิที่สามีพึงปฏิบัติต่อภรรยาคือ

การแสวงหาปัจจัยยังชีพแก่ภรรยา ทั้งอาหาร เครื่องดื่ม เครื่องนุ่งห่ม

ที่อยู่อาศัย และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากคำตรัสของอัลลอฮ์ที่ว่า ความว่า

“และหน้าที่ของสามีผู้เป็นพ่อเด็ก

คือการหาปัจจัยยังชีพและเครื่องนุ่งห่มให้แก่บรรดาภรรยาอย่างชอบธรรม”

(อัล-บะเกาะเราะฮ์ : 233) ท่านนบี **ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม**

กล่าวว่าความว่า

“และหน้าที่ของพวกท่านที่พึงปฏิบัติต่อบรรดาภรรยาของพวกท่าน

คือการหาปัจจัยยังชีพ และเครื่องนุ่งห่มให้แก่พวกนางอย่างชอบธรรม” (มุสลิม

2137) ท่านนบี **ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม** ถูกถามว่า

“อะไรคือสิทธิที่ภรรยาของคนใดคนหนึ่งในหมู่พวกเราพึงได้รับ?”

ท่านตอบว่าความว่า “ท่านจะต้องให้อาหารแก่นางเมื่อท่านทานอาหาร

ให้เครื่องนุ่งห่มแก่นางเมื่อท่านสวมใส่เครื่องนุ่งห่ม จงอย่าตบหน้านาง

อย่าด่าทอหรือพูดจาหยาบคายกับนาง

และอย่าลงโทษด้วยการปลักตัวจากนางนอกจากให้ทำแค่ในบ้านเท่านั้น

(หมายถึงไม่ลงโทษด้วยการหนีจากนางออกไปนอกบ้าน)” (บันทึกโดย

อบูดาวูด) อีกส่วนหนึ่งของสิทธิที่สามีพึงปฏิบัติต่อภรรยาคือ

สามีต้องปฏิบัติอย่างเป็นธรรมระหว่างบรรดาภรรยาทั้งหลายของเขา

หากว่าเขามีภรรยามากกว่าหนึ่งคน

โดยสามีต้องปฏิบัติอย่างเป็นธรรมในด้านปัจจัยยังชีพ ที่อยู่อาศัย

การร่วมหลับนอน และอื่นๆ

สิ่งที่สามารถสร้างความเป็นธรรมให้กับบรรดาภรรยาทั้งสองคน

เพราะการเอนเอียงไปทางภรรยาคนใดคนหนึ่งถือว่าเป็นบาปใหญ่ประการหนึ่ง

ท่านนบี **ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม** กล่าวว่าความว่า “ผู้ใดมีภรรยาสองคน

แล้วเขาปฏิบัติด้วยการเอนเอียงไปทางภรรยาคนใดคนหนึ่ง

เขาจะปรากฏในวันกิยามะฮ์ในสภาพที่เอียงข้าง” (อบู ดาวูด 2133, อัต-

ติรมิซีย์ 1141, อิบนุ มาญะฮ์ 1969) อย่างไรก็ตาม

ยังมีสิ่งที่สามีไม่สามารถให้ความเท่าเทียมกันแก่ภรรยาทั้งสองได้ อาทิ

ความรู้สึกรัก ความเอ็นดู และความสบายใจ เป็นต้น

ก็ไม่ถือว่าสามีมีบาปความผิดแต่ประการใด

เพราะสิ่งดังกล่าวอยู่นอกเหนือความสามารถของเขา อัลลอฮฺตรัสว่า ความว่า

﴿وَلَنْ تَسْتَطِيعُوا أَنْ تَعْدِلُوا بَيْنَ النِّسَاءِ وَلَوْ حَرَصْتُمْ...﴾ [النساء: 129]

“และพวกเจ้าจะไม่สามารถให้ความยุติธรรม
(ในด้านความรักและความรู้สึกเอนเอียงของจิตใจ)

ระหว่างบรรดาภรรยาของพวกเจ้าได้เลย

ไม่ว่าพวกเจ้าจะพยายามขนาดไหนก็ตาม” (อัน-นิสาอ์:129) ท่านนบี

ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม

จะแบ่งแหวระหว่างบรรดาภรรยาของท่านด้วยความยุติธรรม

แล้วท่านจะก็ขอดูอาต่ออัลลอฮฺว่า ความว่า “โอ้อัลลอฮฺ

นี่คือการแบ่งแหวของฉันซึ่งเป็นสิ่งที่ฉันครอบครองและสามารถควบคุมได้
ดังนั้น

ขอพระองค์โปรดอย่าได้ตำหนิฉันในสิ่งที่พระองค์ทรงครอบครองแต่ฉันไม่ได้ครอบครองมัน (หมายถึงความรู้สึกรักและเสนหาระหว่างภรรยา)” (อบู ดาวูด

2134, อัต-ติรมิซียฺ 1140, อิบน์ มาญะฮฺ 1971)

แต่ถ้าหากว่ามีความเหลื่อมล้ำในการไปอยู่กับภรรยาคนใดคนหนึ่ง

โดยที่ภรรยาคนอื่นยินยอม ก็ถือว่าเป็นที่อนุญาต ดังที่ท่านนบี

ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม

ได้แบ่งแหวอยู่กับท่านหญิงอาอิชะฮฺโดยผนวกรวมกับแหวของท่านหญิงเสาะดะฮฺ

หลังจากที่นางได้มอบแหวของนางให้แก่อาอิชะฮฺ และในช่วงที่ท่านนบี

ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ป่วยครั้งสุดท้ายก่อนการเสียชีวิต

ท่านได้ถามบรรดาภรรยาของท่านว่า “พวกรุ่นนี้ฉันต้องไปอยู่บ้านใคร?

พวกรุ่นนี้ฉันต้องไปอยู่บ้านใคร?”

บรรดาภรรยาของท่านก็ยินยอมให้ท่านเลือกที่จะอยู่บ้านใคร ซึ่ง ณ

ตอนนั้นท่านนอนรักษาอาการป่วยอยู่ที่บ้านอาอิชะฮฺจนกระทั่งท่านเสียชีวิต

(อัล-บุคอรี 5217, มุสลิม 2443)

ส่วนสิทธิของสามีที่ภรรยาจำเป็นต้องปฏิบัติต่อเขาถือว่ายิ่งใหญ่กว่าสิทธิของภรรยาที่สามีจำเป็นต้องปฏิบัติต่อนาง เนื่องจากคำตรัสของอัลลอฮ์ที่ว่า

﴿... وَلَهُنَّ مِثْلُ الَّذِي عَلَيْهِنَّ بِالْمَعْرُوفِ وَلِلرِّجَالِ عَلَيْهِنَّ دَرَجَةٌ...﴾ [البقرة: 228]

“และบรรดาภรรยาก็ควรได้รับสิทธิอันชอบธรรม เช่นเดียวกับที่พวกนางต้องปฏิบัติหน้าที่ต่อสามีของพวกนาง และสำหรับบรรดาสามีจะมีความประเสริฐเหนือกว่าบรรดาภรรยาหนึ่งชั้น (นั่นคือสิทธิการเป็นผู้ปกครองและต้องได้รับการเชื่อฟังจากภรรยา)” (อัล-บะเกาะเราะฮฺ 228) ผู้ชายคือผู้ที่ทำหน้าที่เป็นผู้ปกครอง ดูแล และเลี้ยงดูผู้หญิง ด้วยการแสวงหาสิ่งดี ๆ และคุณประโยชน์ต่างๆ ให้แก่นาง ต้องคอยอบรมและชี้นำนาง ดังคำตรัสของอัลลอฮ์ที่ว่า ความว่า

﴿الرِّجَالُ قَوَّامُونَ عَلَى النِّسَاءِ بِمَا فَضَّلَ اللَّهُ بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ وَبِمَا أَنْفَقُوا مِنْ أَمْوَالِهِمْ...﴾ [النساء: 34]

“บรรดาบุรุษเพศคือผู้ที่ทำหน้าที่เป็นผู้ปกครองและดูแลเลี้ยงดูบรรดาสตรีเพศ

ด้วยปัจจัยแห่งความสามารถที่อัลลอฮ์ทรงกำหนดให้บุรุษเพศมีเหนือกว่าสตรีเพศ และเนื่องจากบุรุษเพศต้องใช้จ่ายในทรัพย์สินของพวกเขา (เพื่อเป็นปัจจัยยังชีพแก่นาง)” (อัน-นিসาฮ์:34)

ในจำนวนสิทธิของสามีที่ภรรยาจำเป็นต้องปฏิบัติต่อเขาคือ ภรรยาต้องเชื่อฟังคำสั่งของสามี

ยกเว้นในเรื่องที่เป็นการฝ่าฝืนทรยศต่ออัลลอฮ์ (ซึ่งภรรยาไม่จำเป็นต้องเชื่อฟัง) ต้องปกป้องสามีในยามลับตาเขา รวมทั้งต้องดูแลทรัพย์สินของเขาด้วย แท้จริงท่านนบี

ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม กล่าวว่า ความว่า

“หากฉันสามารถสั่งให้คนหนึ่งกราบสujudต่อคนหนึ่งได้

แน่นอนว่าฉันก็จะสั่งให้ภรรยาสุญุดต่อสามีของนาง (แต่ท่านไม่ได้สั่งเช่นนั้น เพราะการสุญุดต่อสิ่งอื่นนอกจากอัลลอฮ์เป็นเรื่องต้องห้ามในอิสลาม)” (อบู ดาวูด 2140, อัต-ติรมิซียฺ 1159) ท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม กล่าวว่า ความว่า “เมื่อสามีคนหนึ่งชวนภรรยามายังที่หลับนอนของเขา แต่ภรรยาหลับปุ๋ยเสื่อไม่ยอมไป ทำให้เขาอนอนทั้งคืนในสภาพที่โกรธเคือง บรรดาอะลาอิกะฮ์ก็จะสาปแช่งนางจนถึงรุ่งเช้า” (อัล-บุคอรี 5193, มุสลิม 1436) สิทธิของสามีอีกส่วนหนึ่งที่ภรรยาจำเป็นต้องปฏิบัติต่อเขา ก็คือ ภรรยาต้องไม่ยุ่งอยู่กับงานใดๆ

ที่ทำให้บกพร่องต่อการปรนนิบัติและให้ความสุขกับสามีได้อย่างสมบูรณ์เต็มที่ ถึงแม้ว่าจะเป็นการทำอิบาดะฮ์สุนัตก็ตาม เนื่องจากคำสอนของท่านนบี

ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ความว่า

“ไม่อนุญาตให้สตรีผู้เป็นภรรยาถือศีลอดสุนัต ในขณะที่สามีอยู่กับบ้านนอกจากจะได้รับอนุญาตจากสามี

และต้องไม่อนุญาตให้ผู้ใดเข้าบ้านนอกจากจะได้รับอนุญาตจากสามีก่อน”

(อัล-บุคอรี 5195, มุสลิม 1026) แท้จริง ท่านนบี

ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ได้บอกว่า ความพอใจของสามีที่มีต่อภรรยา เป็นสาเหตุหนึ่งที่จะทำให้นางได้เข้าสวนสวรรค์ ดังหะดีษที่บันทึกโดยอัต-ติรมิซียฺจากอุมมฺ สะละมะฮฺ เราะฎิยัลลอฮุอันฮา นางเล่าว่า ท่านนบี

ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม กล่าวว่า ความว่า

“ผู้หญิงท่านใดก็ตามที่เสียชีวิตลงในสภาพที่สามีของนางพึงพอใจต่อนางแน่นอนว่านางจะได้เข้าสวนสวรรค์” (อัต-ติรมิซียฺ 1161, อิบน์ มาญะฮฺ 1854)

*

เจ็ด สิทธิของผู้นำและประชาชน

ผู้นำคือผู้ที่ปกครองดูแลกิจการต่างๆ ของชาวมุสลิม ไม่ว่าจะเป็นผู้นำทั่วไป เช่นผู้นำสูงสุดของประเทศ หรือผู้นำเฉพาะด้าน เช่นประธานหรือผู้อำนวยการขององค์กรหรือการงานเฉพาะด้าน เป็นต้น พวกเขาเหล่านั้นล้วนมีสิทธิที่ประชาชนหรือผู้ที่อยู่ใต้การปกครองของพวกเขา จำเป็นต้องมอบให้

ในทางกลับกันประชาชนก็มีสิทธิอันชอบธรรมที่บรรดาผู้นำหรือผู้บังคับบัญชา จำเป็นต้องมอบให้เช่นเดียวกัน

สิทธิของพลเมืองที่ผู้นำจำเป็นต้องมอบให้ คือผู้นำต้องปฏิบัติตามอะมานะฮ์ (หน้าที่รับผิดชอบ) ที่อัลลอฮ์ทรงมอบให้และกำชับให้ปฏิบัติ อาทิ ตักเตือนด้วยความหวังดีอย่างจริงใจต่อประชาชน ปกครองด้วยแนวทางที่เที่ยงตรงและสามารถให้หลักประกันในผลประโยชน์ที่พวกเขาจะได้รับบนโลกนี้และในวันอาคิเราะฮ์ ด้วยการดำเนินตามแนวทางของบรรดาผู้ศรัทธา นั่นคือแนวทางที่ท่านนบี **ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม** ได้ดำเนินไว้เป็นแบบอย่าง

เพราะการดำเนินตามแนวทางดังกล่าวเท่านั้นที่ผู้นำจะได้รับความผาสุก เช่นเดียวกับประชาชนของเขาและทุกคนที่อยู่ภายใต้การปกครองของเขา ซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด

เพราะด้วยการปฏิบัติดังกล่าวทำให้ประชาชนพึงพอใจต่อผู้นำและเกิดความผูกพันระหว่างทั้งสองฝ่าย ทำให้ประชาชนยอมเชื่อฟังต่อคำสั่งต่างๆ ของผู้นำ และช่วยรักษอะมานะฮ์ภาระหน้าที่ในสิ่งที่พวกเขาจำเป็นต้องเชื่อฟังและปกป้องผู้นำ แท้จริง ผู้ใดยำเกรงอัลลอฮ์ ผู้คนก็จะยำเกรงเขา และผู้ใดทำให้อัลลอฮ์ทรงพึงพอใจ อัลลอฮ์จะทรงทำให้เขาได้รับการช่วยเหลือจากผู้คนและทำให้พวกเขาพึงพอใจต่อเขา เพราะหัวใจของผู้คนอยู่ในพระหัตถ์ของอัลลอฮ์ พระองค์จะทรงพลิกผันอย่างไรก็ได้ตามแต่พระองค์ทรงประสงค์

ส่วนสิทธิของผู้นำที่พลเมืองจำเป็นต้องมอบให้
คือให้คำตักเตือนนะซีหะฮ์หรือหวังดีอย่างบริสุทธิ์ใจแก่เขาในหน้าที่การปกครอง ช่วยสะกิดเตือนเขาเมื่อเกิดการหลงลืม
ขอตออาอ์ให้แก่เขาเมื่อเห็นเขาเบี่ยงเบนออกจากสัจธรรม
ปฏิบัติและเชื่อฟังตามคำสั่งของผู้นำในสิ่งที่ไม่เป็นการฝ่าฝืนหรือทรยศต่ออัลลอฮ์
เพราะการเชื่อฟังดังกล่าวจะทำให้เกิดความเข้มแข็งและความเสถียรของสังคม
และการไม่เชื่อฟังผู้นำจะก่อให้เกิดความวุ่นวายและสร้างความเสียหายต่อระบบการปกครอง ด้วยเหตุนี้อัลลอฮ์จึงทรงสั่งให้เชื่อฟังพระองค์
เชื่อฟังท่านเราะสูลุลลอฮ์ และเชื่อฟังผู้นำ พระองค์ตรัสว่า ความว่า

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِيَ الْأَمْرِ مِنْكُمْ...﴾ [النساء: 59]

“โอ้บรรดาผู้ศรัทธาเอ๋ย จงเชื่อฟังอัลลอฮ์ เชื่อฟังเราะสูลของพระองค์
และเชื่อฟังผู้นำของพวกเจ้า” (อัน-นิสาฮ์ : 59) ท่านนบี

ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม กล่าวว่า ความว่า

“มุสลิมแต่ละคนจำเป็นต้องเชื่อฟังและปฏิบัติตามผู้นำในสิ่งที่ตัวเองพอใจและไม่พอใจ ยกเว้นเมื่อถูกสั่งใช้ให้กระทำการในสิ่งที่เป็น การฝ่าฝืนคำสั่งของอัลลอฮ์
ดังนั้นเมื่อเขาถูกสั่งใช้ให้กระทำการฝ่าฝืนอัลลอฮ์
เขาก็ไม่จำเป็นต้องเชื่อฟังและปฏิบัติตามคำสั่งนั้น” (อัล-บุคอรี 7144, มุสลิม 1839) ท่านอับดุลลอฮ์ อิบน์ อุมัร กล่าวว่า

“ครั้งหนึ่งเราเคยเดินทางไกลพร้อมกับท่านนบี **ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม**
แล้วเราก็ได้หยุดพัก ณ ที่พักแห่งหนึ่ง หลังจากนั้น ผู้ป่าวประกาศของท่านนบี
ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ก็ได้เรียกพวกเราว่า อัศ-เศาะลาตะ ญามิอะฮ์
(ได้เวลารวมตัวกันละหมาดแล้ว) พวกเราจึงไปรวมตัวกันที่ท่านนบี

ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม แล้วท่านก็ได้กล่าวว่า ความว่า

“แท้จริงไม่มีนบีท่านใดที่อัลลอฮ์แต่งตั้งขึ้น (ก่อนหน้านั้น)

นอกจากต้องทำหน้าที่ชี้นำประชาชาติของเขาให้รู้จักสิ่งที่ดีที่สุดตามที่เขาได้รู้

มา และต้องเตือนพวกเขาจากความชั่วร้ายที่เลวที่สุดตามที่เขาได้รู้มา และแท้จริง

ประชาชาติของพวกเขาเจ้านี้ถูกกำหนดให้มีความปลอดภัยอยู่ในช่วงแรกของประชาชาติ และประชาชาติช่วงสุดท้ายจะประสบกับภัยพิบัติ และสิ่งต่างๆ อันเลวร้ายมากมายที่พวกเขาต้องปฏิเสธมัน และฟิถนะฮ์ก็จะมา ซึ่งฟิถนะฮ์บางส่วนที่มาภายหลังจะรุนแรงกว่าจนทำให้ผู้คนคิดว่าฟิถนะฮ์ที่มาก่อนหน้านั้นเบาบางเล็กน้อยเท่านั้นเอง พอฟิถนะฮ์มา มุสลิมก็จะกล่าวว่า นี่คือหายนะที่เป็นจุดจบของฉันแล้วกระมัง (แล้วฟิถนะฮ์นั้นก็หายไป) พอฟิถนะฮ์ใหม่มา มุสลิมก็จะกล่าวซ้ำเหมือนเดิมว่า ครั้นนี้แหละ ครั้นนี้แล้วกระมังที่จะเป็นจุดจบของฉัน ดังนั้น

ผู้ใดปรารถนาจะหลีกเลี่ยงจากไฟนรกและอยากจะได้เข้าสวนสวรรค์ เขาก็จะเตรียมพร้อมพยายามให้เสียชีวิตในสภาพที่ศรัทธาต่ออัลลอฮ์และวันอาคิเราะฮ์

และจงปฏิบัติต่อคนอื่นเช่นที่เขาชอบจะให้คนอื่นปฏิบัติต่อเขาด้วย และผู้ใดได้จับมือให้สัตยาบันกับผู้นำคนใดและมีความบริสุทธิ์ใจในสัญญา เขาก็จะเชื่อฟังเขาเท่าที่สามารถจะทำได้

และหากมีผู้ใดขึ้นประกาศเป็นผู้นำหรือคิดแย่งชิงตำแหน่งจากผู้นำที่ได้รับการให้สัตยาบันมา พวกเขาก็จะต่อสู้ประหัตประหารคนที่มาแย่งอำนาจนั้น (บันทึกโดยมุสลิม) ชายคนหนึ่งได้ถามท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ว่า โอ้อท่านนบีของอัลลอฮ์ ท่านเห็นเป็นอย่างไร

หากบรรดาผู้นำบังคับและขอให้เราเติมเต็มในสิทธิของพวกเขา

แต่พวกเขากลับปิดกั้นไม่ยอมมอบสิทธิของพวกเขา

ท่านจะสั่งให้เราทำอะไร? แต่ท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ไม่ตอบ

หลังจากนั้นเขาก็ถามท่านอีกครั้ง ท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม

จึงตอบว่า ความว่า “พวกเจ้าจงเชื่อฟังและปฏิบัติตามพวกเขา เพราะแท้จริง

บรรดาผู้นำเหล่านั้นต้องรับผิดชอบหน้าที่ในส่วนที่พวกเขาต้องปฏิบัติ

ส่วนพวกเจ้าก็ต้องแบกรับผิดชอบต่อหน้าที่ในส่วนที่พวกเจ้าต้องปฏิบัติ”
(มุสลิม 1846)

และส่วนหนึ่งของสิทธิที่ผู้นำพึงได้รับจากประชาชน คือ
ประชาชนต้องคอยให้ความช่วยเหลือสนับสนุนภารกิจและหน้าที่ของผู้นำ
ด้วยการช่วยเหลือผู้นำในการดำเนินกิจการที่พวกเขาได้รับอะมานะฮฺมา
และให้แต่ละคนรู้จักบทบาทและหน้าที่รับผิดชอบในสังคมของตัวเอง
จนกระทั่งทุกๆ อย่างสามารถดำเนินไปตามแนวทางที่พึงประสงค์
เพราะหากผู้นำไม่ได้รับการช่วยเหลือจากประชาชนในภารกิจและหน้าที่รับผิดชอบ
ของพวกเขา
ภารกิจของพวกเขาก็จะไม่สามารถดำเนินไปตามแนวทางที่พึงประสงค์ได้

*

แปด สิทธิของเพื่อนบ้าน

เพื่อนบ้านหมายถึงผู้ที่มีบ้านเรือนอยู่ใกล้กับบ้านของท่าน
เพื่อนบ้านมีสิทธิที่ควรจะได้รับจากท่านมากมาย
ถ้าเพื่อนบ้านของท่านมีความสัมพันธ์ทางเครือญาติกับท่านและเป็นมุสลิม
เขาก็ควรจะได้รับสิทธิสามประการด้วยกันคือ สิทธิในฐานะเพื่อนบ้าน
สิทธิในฐานะเครือญาติ และสิทธิในฐานะพี่น้องมุสลิม
ถ้าเพื่อนบ้านของท่านเป็นมุสลิมแต่ไม่ได้มีความสัมพันธ์ทางเครือญาติกับท่าน
เขาก็ควรจะได้รับสิทธิสองประการคือ สิทธิในฐานะเพื่อนบ้าน
และสิทธิในฐานะพี่น้องมุสลิมของท่าน
เช่นเดียวกับเพื่อนบ้านที่มีความสัมพันธ์ทางเครือญาติกับท่านแต่เขาไม่ใช่มุสลิม
เขาก็ควรจะได้รับสิทธิสองประการเหมือนกันคือ สิทธิในฐานะเพื่อนบ้าน
และสิทธิในฐานะเครือญาติ
ส่วนเพื่อนบ้านที่ไม่ได้มีความสัมพันธ์ทางเครือญาติกับท่านและไม่ใช่มุสลิม
เขาก็ควรจะได้รับสิทธิเพียงประการเดียว นั่นคือ สิทธิในฐานะเพื่อนบ้าน
อัลลอฮฺตรัสว่า ความว่า

﴿...وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا وَبِذِي الْقُرْبَىٰ وَالْبَيْنَىٰ وَالْمَسْكِينِ وَالْجَارِ ذِي الْقُرْبَىٰ وَالْجَارِ الْجُنُبِ
وَالصَّاحِبِ بِالْجَنبِ...﴾ [النساء: 36]

“และจงทำดีต่อบิดามารดา เครือญาติที่ใกล้ชิด เด็กกำพร้าและผู้ขัดสน
และเพื่อนบ้านที่มีความสัมพันธ์ทางเครือญาติและเพื่อนที่ไม่มีความสัมพันธ์ทางเครือ
ญาติ” (อัน-นิสาฮ์: 36) ท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม กล่าวว่า
ความว่า “ญิบรีลคอยส่งเสียงฉันอยู่เสมอให้ทำดีต่อเพื่อนบ้าน
จนฉันคาดคิดถึงขั้นว่าเขาจะให้เพื่อนบ้านได้มีสิทธิรับมรดกกันเลยทีเดียว” (อ
ล-บุคอรี 6014-6015, มุสลิม 6424-6425) (บันทึกโดยอัล-บุคอรี
และมุสลิม) ดังนั้น
ส่วนหนึ่งของสิทธิที่เพื่อนบ้านคนหนึ่งพึงจะได้รับจากเพื่อนบ้านอีกคนหนึ่งคือ

การหาดีต่อเขาด้วยสิ่งต่างๆ ที่สามารถกระทำได้
ไม่ว่าจะเป็นด้วยทรัพย์สินของเขา ชื่อเสียงหรือบารมีในสังคม
และสิ่งที่เกิดประโยชน์ ท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม กล่าวว่า ความว่า
“เพื่อนบ้านที่ประเสริฐที่สุดในทัศนะของอัลลอฮ์ คือ
เพื่อนบ้านที่ปฏิบัติดีที่สุดต่อเพื่อนบ้านของเขา” (อັต-ติรมิซีย์ 1944) ท่านนบี
ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ได้กล่าวอีกว่า ความว่า
“ผู้ใดที่ศรัทธาต่ออัลลอฮ์และวันอาคิเราะฮ์ เขาก็จะทำดีต่อเพื่อนบ้านของเขา”
(อัล-บุคอรี 6019,มุสลิม48) และท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ได้กล่าว
(แก่ อบู ชัร) ว่า ความว่า “โอ้ อบู ชัร เอย
เมื่อท่านตม้ น้ำแกงท่านจงเติมน้ำให้มาก
และจงแบ่งปันให้กับเพื่อนบ้านของท่านด้วย”(มุสลิม 2625)

ในจำนวนวิธีการหาดีต่อเพื่อนบ้านคือ
การมอบของขวัญให้แก่เขาตามโอกาสและเทศกาลต่างๆ
เพราะของขวัญเป็นการเสริมสร้างความรักใคร่ให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น
และขจัดความรู้สึกบาดหมางและเป็นศัตรูกัน

และส่วนหนึ่งของสิทธิที่เพื่อนบ้านพึงปฏิบัติต่อเพื่อนบ้านของเขาก็คือ
การระงับจากการสร้างความเดือดร้อนแก่เขาทั้งในแง่คำพูดและการกระทำ
ท่านเราะสูล **ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม** กล่าวว่า ความว่า
“ฉันขอสาบานต่ออัลลอฮ์ว่า เขายังไม่เป็นผู้ศรัทธา เขายังไม่เป็นผู้ศรัทธา
เขายังไม่เป็นผู้ศรัทธา”มีคนถามว่า
ผู้ใดหรือโอ้ท่านเราะซูลลลอฮ์?ท่านตอบว่า”คนที่เพื่อนบ้านของเขาไม่ปลอดภัย
จากการอธรรมและความเลวของเขา”(อัล-บุคอรี 6016)

ในอีกรายงานหนึ่งท่านกล่าวว่า
ความว่า”จะไม่ได้เข้าสวรรค์สำหรับผู้ที่เพื่อนบ้านของเขาไม่ปลอดภัยจากการ
อธรรมและความเลวของเขา”(มุสลิม 46) และคุณลักษณะ:
ชั่วร้ายดังนั้นใครก็ตามที่ไม่เชื่อว่าเพื่อนบ้านของเขาไม่ดีเขาก็ไม่ใช่ผู้เชื่อและ

เขาไม่ได้เข้าสวรรค์

มีผู้คนจำนวนมากในปัจจุบันที่ไม่ค่อยให้ความสำคัญกับสิทธิของเพื่อนบ้าน และเพื่อนบ้านของเขาไม่ปลอดภัยจากความเลวทรามของพวกเขา ท่านจะพบว่าพวกเขาชอบที่จะโต้เถียงกับเพื่อนบ้านอยู่ตลอดเวลา ชอบทะเลาะ ล้วงละเมิดสิทธิ และสร้างความเดือดร้อนให้แก่เพื่อนบ้าน

ทั้งด้วยคำพูดและการกระทำ

ทั้งหมดนั้นล้วนเป็นการปฏิบัติที่ค้านกับคำสั่งใช้ของอัลลอฮ์และศาสนทูตของ พระองค์ และเป็นการกระทำที่ก่อให้เกิดความแตกแยกในหมู่ชาวมุสลิม ทำให้จิตใจของพวกเขาเหินห่างกัน และไม่ให้เกิดมิตรชิ่งกันและกัน

*

เก้า สิทธิของมุสลิมทั่วไป

มีสิทธิจำนวนมากมายที่มุสลิมแต่ละคนพึงปฏิบัติต่อพี่น้องมุสลิมของเขา ส่วนหนึ่งของสิทธิเหล่านั้นคือ คำกล่าวของท่านนบี **ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิอะสลัม** ตามที่มีระบุในหะดีษเศาะฮิหว่า ความว่า “สิทธิของมุสลิมที่พึงปฏิบัติต่อมุสลิมมีหกประการ คือ เมื่อท่านพบเขาท่านจงให้สลามแก่เขา เมื่อเขาเชิญชวนท่าน ท่านก็จงตอบรับคำเชิญของเขา เมื่อเขาขอคำชี้แนะและตักเตือนจากท่าน ท่านก็จงให้คำชี้แนะและตักเตือนเขา เมื่อเขาจามและกล่าวสรรเสริญอัลลอฮ์ ท่านก็จงขอดออาให้แก่เขา เมื่อเขาเจ็บป่วยท่านก็จงไปเยี่ยมเยียนเขา และเมื่อเขาเสียชีวิต ท่านก็จงติดตามส่งศพ/ญะนาซะฮ์ของเขา” (มุสลิม 2162, อัล-บุคอรี 1240 ด้วยสำนวนที่ใกล้เคียงกัน โดยระบุว่ามิหำประการ) หะดีษข้างต้นได้ชี้แจงถึงสิทธิต่างๆ ที่มุสลิมคนหนึ่งพึงปฏิบัติต่อพี่น้องมุสลิม ดังนี้ สิทธิที่หนึ่ง: การให้สลาม การให้สลามเป็น สุนนะฮ์ มุอักกะดะฮ์ (สุนนะฮ์ที่เน้นย้ำให้ปฏิบัติ)

เพราะสลามเป็นสาเหตุหนึ่งที่จะทำให้ชาวมุสลิมรู้สึกรักใคร่และห่วงใยกัน ดังคำกล่าวของท่านนบี **ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิอะสลัม** ความว่า “พวกท่านจะไม่สามารถสวรรค์ได้ จนกว่าพวกท่านจะศรัทธา และพวกท่านจะไม่ศรัทธาอย่างแท้จริงจนกว่าพวกท่านจะรักใคร่กัน เอาไหม มันจะบอกสิ่งหนึ่งแก่พวกท่าน เมื่อพวกท่านปฏิบัติแล้วก็จะเกิดความรักใคร่ในหมู่ของพวกท่าน? นั่นคือ จงโปรยสลามให้แก่กันระหว่างพวกท่าน”

ท่านนบี **ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิอะสลัม** จะให้สลามก่อนแก่ผู้ที่ท่านพบเจอเสมอ และท่านจะให้สลามแก่เด็กๆ เมื่อยามที่ท่านเดินผ่านพวกเขาด้วย

สุนนะฮ์ให้ผู้น้อยหรือเด็กเริ่มให้สลามแก่ผู้ใหญ่หรือผู้อาวุโสวก่อน กลุ่มที่มีจำนวนน้อยกว่าให้สลามแก่กลุ่มที่มีจำนวนมากกว่า

และผู้ที่อยู่บนพาหนะให้سلامแก่ผู้ที่กำลังเดิน
แต่หากว่าผู้ที่สมควรให้سلامก่อนตามสุนนะฮฺที่ได้กล่าวมาข้างต้นไม่เริ่มให้ส
ลามก่อน ก็ให้อีกฝ่ายหนึ่งให้سلامก่อนแทน เพื่อไม่ให้เกิดการให้ส
ลาม ดังนั้น
เมื่อผู้น้อยหรือเด็กไม่เริ่มให้سلامแก่ผู้ใหญ่หรือผู้อาวุโสกว่า
ก็ให้ผู้ใหญ่หรือผู้อาวุโสกว่าเริ่มให้سلامแก่เด็กหรือผู้น้อยแทน
และเมื่อกลุ่มที่มีจำนวนน้อยกว่าไม่เริ่มให้سلامแก่กลุ่มที่มีจำนวนมากกว่า
ก็ให้กลุ่มที่มีจำนวนมากกว่าเริ่มให้سلامแก่กลุ่มที่มีจำนวนน้อยกว่าแทน
เพื่อให้ได้รับผลบุญของการให้และรับส

ท่านอัมมารฺ บิน ยาสีร เราะฎียัลลอฮุอันฮุม่า กล่าวว่า ความว่า
“มีสามสิ่งที่ไม่สามารถรวบรวมไว้กับตัวแสดงว่าเขาได้รวบรวมอิมานหรือความ
ศรัทธาไว้แล้ว นั่นคือ มีจิตใจที่เที่ยงธรรมต่อผู้อื่น โปรยสลามให้แก่ผู้คน
(ทั้งที่รู้จักและไม่รู้จัก) และการใช้จ่ายหรือการบริจาคทรัพย์สินในช่วงที่ขัดสน”
(อัล-บุคอรี 8) การเริ่มให้سلامเป็นสุนนะฮฺที่ถูกส่งเสริม
ในขณะที่การตอบสลามนั้นเป็น ฟรฎูกิฟายะฮฺ
(จำเป็นต้องปฏิบัติโดยภาพรวม)เมื่อผู้คนจำนวนหนึ่งในกลุ่มเดียวกันได้ปฏิบัติ
ก็ถือว่าเพียงพอแล้วสำหรับทุกคน ดังนั้น
เมื่อมีการให้สลามต่อกลุ่มชนจำนวนหนึ่งแล้วมีคนใดคนหนึ่งจำนวนพวกเขา
ได้ตอบสลามก็ถือว่าเพียงพอและใช้ได้แล้วสำหรับทุกคน อัลลอฮฺตรัสว่า
ความว่า

﴿إِذَا حُيِّئْتُمْ بِهِ بِحَسَنٍ مِنْهَا أَوْ رُدُّهَا إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ حَسِيبًا﴾

[النساء: 86]

“และเมื่อมีคนกล่าวสลามแก่พวกเจ้า(อัสลามอะลัยกุม)พวกเจ้าจงตอบสลาม
เขาด้วยสลามที่ดีกว่า(วะอะลัยกุมส สลาม
วะเราะหฺมะตุลลอฮฺ)หรือตอบกลับเท่ากับสลามที่เขากล่าวมา(วะอะลัยกุมสสลา
ม)”(อัน-นิสาฮฺ:86) ดังนั้น การตอบสลามด้วยคำว่า ยินดีต้อนรับ(อะฮฺลัน วะ

อะฮฺลัน)เพียงอย่างเดียวจึงไม่เพียงพอ

เพราะคำกล่าวดังกล่าวไม่ใช่การตอบสลามที่ดีกว่าหรือเท่าเทียมกัน

เพราะฉะนั้น เมื่อมีคนให้สลามท่านว่า อัสลามอะลัยกุม ท่านก็จะตอบเขาว่า

วะอะลัยกุมุสลาม และเมื่อมีคนทักท่านว่า อะฮฺลันท่านก็จะทักตอบว่า อะฮฺลัน

ให้เหมือนกับเขา และหากมีการกล่าวสำนวนเพิ่มเติมก็จะเป็นการประเสริฐกว่า

สิทธิที่สอง:เมื่อมุสลิมคนหนึ่งเชิญชวนท่าน ท่านก็จะรับคำเชิญของเขา
หมายความว่า

เมื่อมีพี่น้องมุสลิมเชิญท่านไปยังบ้านของเขาเพื่อรับประทานอาหารหรือทำธุระ

อื่นๆ ท่านก็จะตอบรับคำเชิญของเขา การตอบรับคำเชิญเป็น สุนนะฮ์

มออักกะตะฮ์ (เน้นให้กระทำ)

เนื่องจากการตอบรับดังกล่าวจะช่วยโอบอุ้มหัวใจของผู้เชิญ

(ไม่ให้เกิดความรู้สึก) และทำให้เกิดความรักใคร่สนิทสนมกัน

ในขณะที่ยังมีการตอบรับการเชิญชวนสู่งานแต่งงาน (วะลีมะฮ์)

นั้นเป็นสิ่งที่วาญิบ ด้วยเงื่อนไขที่เป็นที่ทราบกัน เนื่องจากท่านนบี

ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม กล่าวว่า “ความว่า” และผู้ใดไม่ตอบรับคำเชิญ

แท้จริง เขาได้ฝ่าฝืนต่ออัลลอฮ์และศาสนทูตของพระองค์แล้ว”(มุสลิม

1432,อัล-บุคอรี 5177 ด้วยความหมายที่ใกล้เคียง) เป็นไปได้ว่า

คำกล่าวของท่านนบี **ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม** ที่ว่า “เมื่อเขาเชิญชวนท่าน

ท่านก็จะตอบรับคำเชิญของเขา” นั้น

ครอบคลุมแม้กระทั่งการเชิญเพื่อให้ไปช่วยเหลือเขาด้วย

เพราะท่านถูกสั่งให้ตอบรับคำเชิญของเขา ดังนั้น

เมื่อมีคนเรียกและเชิญชวนท่านให้ไปช่วยเหลือเขาแบกหรือยกสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

หรือหิ้ว/วางสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรืออื่นๆ ท่านก็จำเป็นต้องไปช่วยเหลือเขา

เพราะท่านถูกสั่งให้ปฏิบัติเช่นนั้น ท่านนบี **ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม**

กล่าวว่า ความว่า

“หน้าที่ของผู้ศรัทธาคนหนึ่งที่มีต่อผู้ศรัทธาอีกคนหนึ่งเป็นดังอาคารหนึ่งที่แต่ล

ะส่วนของอาคารต่างยึดเหนี่ยวซึ่งกันและกัน”(อัล-บุคอรีฮ์ 2446,มุสลิม 2585) สิทธิที่สาม : เมื่อมุสลิมคนหนึ่งขอคำชี้แนะและตัดกเตือนจากท่าน ท่านก็จงให้คำชี้แนะแก่เขา หมายความว่า เมื่อมุสลิมคนหนึ่งมาหาเพื่อขอให้ท่านช่วยตัดกเตือนและชี้แนะแก่เขา ท่านก็จงชี้แนะและให้คำตัดกเตือนแก่เขา เพราะการตัดกเตือนเป็นส่วนหนึ่งของศาสนา ดังคำกล่าวของท่านนบี **ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิอะสลัม** ความว่า” ศาสนาคือ นะศีหะฮฺ(การชี้แนะ การปรารภนาดี)ต่ออัลลอฮฺ ต่อศาสนทูตของพระองค์ ต่อบรรดาผู้นำของชาวมุสลิม และต่อชาวมุสลิมทุกคน”(อัล-บุคอรีฮ์ 35,มุสลิม 55) แต่หากเขาไม่มาขอคำตัดกเตือนและคำชี้แนะจากท่าน และท่านทราบว่าเขาจะต้องพบกับอันตรายหรือเขาจะไปทำความผิด ท่านก็จำเป็น(วาญิบ) ต้องให้คำตัดกเตือนและชี้แนะเขา และถือว่าเป็นหน้าที่รับของท่านถึงแม้ว่าเขาจะไม่ได้มาขอคำตัดกเตือนจากท่าน ก็ตาม เพราะการตัดกเตือนดังกล่าวเป็นการขจัดอันตรายและสิ่งที่ไม่ดีงามอย่างหนึ่งจากพี่น้องชาวมุสลิม แต่ถ้าหากว่าสิ่งที่เขาจะกระทำไม่ได้ก่อให้เกิดอันตรายหรือความผิดพลาด และท่านเห็นว่าการกระทำดังกล่าวนี้จะเกิดประโยชน์ต่อคนอื่นมากกว่าเขา ท่านก็ไม่จำเป็นต้องกล่าวนะศีหะฮฺใดๆ แก่เขา เว้นแต่ว่าเขาจะขอมาขอคำชี้แนะจากท่าน เมื่อถึงเวลานั้นท่านจึงจำเป็นต้องชี้แนะและตัดกเตือนเขา

สิทธิที่สี่ : เมื่อมุสลิมคนหนึ่งจามและกล่าวสรรเสริญอัลลอฮฺ ท่านก็จงขอดออาห์ให้แก่เขา หมายความว่า เมื่อมุสลิมคนหนึ่งจามและกล่าวสรรเสริญอัลลอฮฺว่า “**أَلْحَمْدُ لِلَّهِ** อัลหัมดูลิลลาฮฺ” (หมายถึง มวลการสรรเสริญเป็นเอกสิทธิ์ของอัลลอฮฺ) ท่านก็จงกล่าวแก่เขาว่า “**يَرْحَمُكَ اللَّهُ** ยัรหะมุกัลลอฮฺ” (หมายถึง ขออัลลอฮฺโปรดประทานความเมตตาแก่ท่าน)

เพื่อเป็นการขอบคุณแก่เขาที่ได้กล่าวสรรเสริญพระผู้อภิบาลของเขาขณะจาม แต่หากเขาจามแล้วไม่ได้กล่าวสรรเสริญอัลลอฮ์ เขาไม่มีสิทธิที่จะได้รับดออาอันี้ ดังนั้นจึงไม่จำเป็นต้องขอดออาให้แก่เขา เพราะในเมื่อเขาไม่ได้กล่าวคำสรรเสริญต่ออัลลอฮ์ ผลตอบแทนของเขาก็คือ การไม่สมควรที่จะได้รับดออาดังกล่าว

การขอดออาให้แก่ผู้จามเมื่อเขาได้กล่าวสรรเสริญอัลลอฮ์เป็นสิ่งที่วาญิบ และผู้จามก็จำเป็น (วาญิบ) ต้องตอบกลับด้วยคำว่า “اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ” (หมายถึง ยะฮ์ดีกมุสลลอฮ์ วะ ยุศลิห์ บาละกุม) (หมายความว่า ขออัลลอฮ์โปรดประทานทางนำแก่ท่าน และแก้ไขสภาพความเป็นอยู่ของท่านให้ปลอดภัยและเปี่ยมด้วยนิมัต)

และถ้าหากผู้จามได้จามอย่างต่อเนื่องก็จงกล่าวขอดออาแก่เขาจนครบสาม ครั้ง และถ้ายังจามอีก ก็ให้ท่านกล่าวขอดออาแก่เขาว่า “اللَّهُ أَكْبَرُ – ออฟา กัลลอฮ์” (หมายถึง ขออัลลอฮ์โปรดให้ท่านหายจากอาการป่วยด้วยเถิด) แทนการกล่าวคำว่า “اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ”

สิทธิที่ห้า: เมื่อมุสลิมคนหนึ่งเจ็บป่วยท่านก็จงไปเยี่ยมเขาการไปเยี่ยมผู้ป่วยเป็นสิทธิที่พี่น้องชาวมุสลิมพึงปฏิบัติต่อผู้ป่วย ดังนั้นมุสลิมทุกคนจึงจำเป็น (วาญิบ) ต้องไปเยี่ยมพี่น้องที่ป่วยไข้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าหากว่าผู้ป่วยเป็นเครือญาติของท่าน หรือมิตรสหาย หรือเพื่อนบ้าน ก็ยิ่งจำเป็นต้องไปเยี่ยมเยียนพวกเขา

การไปเยี่ยมผู้ป่วยให้ปฏิบัติตามสภาพของผู้ป่วยและตามสภาพของโรค บางครั้งอาจจำเป็นต้องไปเยี่ยมบ่อยครั้ง และบางครั้งอาจจะเพียงพอเพียงครั้งหรือสองครั้งเท่านั้น ดังนั้นทางที่ดีที่สุดคือการคำนึงถึงสภาพของผู้ป่วยและโรคของเขาด้วย

สำหรับผู้ที่ไม่เยี่ยมคนป่วยมีสุนนะฮ์ให้สอบถามถึงสภาพและอาการป่วยของเ
ขา ขอดุอาอ์ให้กับเขา และพูดปลอบใจเขาให้หายวิตกกังวลและมีความหวัง
เพราะสิ่งเหล่านั้นเป็นสาเหตุหนึ่งที่จะทำให้ผู้ป่วยมีอาการดีขึ้นและหายป่วยไวซึ่
น

ผู้เยี่ยมควรจะกล่าวเตือนสติให้ผู้ป่วยเตาบะฮ์ต่ออัลลอฮ์ด้วยสำนวนที่ไม่ทำให้
ขาดกำลังใจ ตัวอย่างเช่น

การป่วยของท่านในครั้งนี้เท่ากับว่าท่านได้รับความดีงาม

เพราะความป่วยเป็นสิ่งที่อัลลอฮ์ใช้ขจัดบาปต่างๆ และลบล้างความผิดต่างๆ
และหวังว่าด้วยการที่ท่านต้องพำนักรออยู่กับที่

จะทำให้ท่านได้รับผลบุญที่มากมาย ด้วยการรำลึกถึงอัลลอฮ์

ขออภัยโทษจากพระองค์ และขอดุอาอ์ต่อพระองค์ให้มาก สิทธิที่หก :

เมื่อมุสลิมคนหนึ่งเสียชีวิต ท่านก็จะตามส่งศพของเขา

การติดตามส่งญะนาซะฮ์หรือการส่งศพ

เป็นหนึ่งในบรรดาสิทธิที่มุสลิมพึงปฏิบัติต่อพี่น้องของเขา

ขณะเดียวกันการติดตามส่งญะนาซะฮ์ก็ยังได้รับผลบุญที่ยิ่งใหญ่อีกด้วย

ดังมีรายงานจากท่านนบี **ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม** ท่านกล่าวว่า

ความว่า“ผู้ใดติดตามส่งญะนาซะฮ์จนกระทั่งเขาได้ละหมาดให้ศพนั้น

เขาจะได้รับผลบุญเท่ากับหนึ่ง กิรอฎ

และผู้ใดติดตามญะนาซะฮ์จนกระทั่งศพถูกฝัง

เขาจะได้รับผลบุญเท่ากับสองกิรอฎ”มีคนถามท่านนบี

ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ว่า

สองกิรอฎนั้นคืออะไร?ท่านตอบว่า“เหมือนกับภูเขาใหญ่สองลูก”(อัล-บุคอรี
1325,มุสลิม 945)

และส่วนหนึ่งของสิทธิที่มุสลิมพึงปฏิบัติต่อพี่น้องมุสลิมคือการไม่สร้างความเดี
อดร้อนแก่เขา เพราะการสร้างคามเดือดร้อนแก่ชาวมุสลิมเป็นบาปหนัก

อัลลอฮ์ตรัสว่า ความว่า

﴿وَالَّذِينَ يُؤْذُونَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ بَغَيْرِ مَا اكْتَسَبُوا فَقَدْ احْتَمَلُوا بُهْتَانًا وَإِثْمًا مُبِينًا

[الأحزاب: 58] ﴿٥٨﴾

“และบรรดาผู้ที่ชอบสร้างความเดือดร้อนด้วยการกล่าวร้ายต่อบรรดาผู้ศรัทธาชายและหญิงในสิ่งที่พวกเขาไม่ได้กระทำ
แท้จริงพวกเขาได้แบกรับความเท็จและบาปที่ชัดแจ้งแล้ว”(อัล-อะห์ซาบ 58)
ส่วนใหญ่แล้วผู้ที่ชอบข่มขืนเนื่องด้วยการสร้างความเดือดร้อนแก่เขา
อัลลอฮ์จะลงโทษเขาตั้งแต่ในโลกนี้แล้ว
ก่อนที่พระองค์จะลงโทษในวันอาคิเราะฮ์ด้วยซ้ำ ท่านนบี
ศ็อลลัลลอฮุอลัยฮิวะสัลลัม ได้กล่าวว่า ความว่า “พวกท่านจงอย่ากริ้วโกรธกัน
อย่าอิจฉาริษยากัน อย่าหันหลังไม่พูดจากัน พวกเจ้าจงเป็นพี่น้องกันเกิด
ไอบรรดาบ่าวของอัลลอฮ์ มุสลิมเป็นพี่น้องกับมุสลิม
เขาจะไม่ธรรมต่อพี่น้องของเขา
เขาจะไม่ปล่อยให้พี่น้องของเขาถูกอธรรมโดยไม่ยื่นมือไปช่วยเหลือ
และเขาจะไม่ดูถูกและเหยียบย่ำพี่น้องของเขา
เป็นการเพียงพอแล้วสำหรับผู้ใดผู้หนึ่งที่จะกลายเป็นคนเลวด้วยการดูถูกเหยียด
หยามพี่น้องมุสลิมของเขา มุสลิมไม่อนุญาตให้ละเมิดต่อบรรดาพี่น้องมุสลิม
ทั้งต่อเลือดเนื้อของเขา ทรัพย์สินของเขา และเกียรติของเขา”(อัล-บุคอรีฮ์
6065, 6076, มุสลิม 2564) สิทธิที่มุสลิมจำเป็นต้องปฏิบัติต่อมุสลิมมีมากมาย
ซึ่งสามารถให้ความหมายโดยรวมด้วยคำกล่าวของท่าน นบี
ศ็อลลัลลอฮุอลัยฮิวะสัลลัม ที่ว่า “มุสลิมคือพี่น้องของมุสลิม”
เพราะเมื่อใดก็ตามที่มุสลิมคนหนึ่งปฏิบัติต่อมุสลิมอีกคนหนึ่งบนพื้นฐานของ
ความเป็นพี่น้องกัน
เขาย่อมต้องพยายามแสวงหาทุกความดีงามให้แก่พี่น้องของเขา
และพยายามหลีกเลี่ยงทุกๆ สิ่งที่จะนำอันตรายมาสู่เขา

*

สิบ สิทธิของผู้ที่ไม่ใช่มุสลิม

ผู้ที่ไม่ใช่มุสลิมจะครอบคลุมทุกคนที่ไม่ศรัทธาต่ออัลลอฮ์ ซึ่งมีด้วยกันสี่จำพวก นั่นคือ 1.หรีบีย์ หมายถึงผู้ที่ไม่ใช่มุสลิมที่เป็นศัตรูกับชาวมุสลิม 2.มุสตะมัน หมายถึงผู้ที่ไม่ใช่มุสลิมที่อยู่ภายใต้การคุ้มครองดูแลของชาวมุสลิม 3.มูอาฮัด หมายถึงผู้ที่ไม่ใช่มุสลิมที่มีพันธะสัญญากับชาวมุสลิม 4.ซิมมีีย์ หมายถึงผู้ที่ไม่ใช่มุสลิมที่อาศัยอยู่ภายใต้การปกครองของรัฐอิสลาม

ผู้ที่ไม่ใช่มุสลิมที่เป็นศัตรูกับชาวมุสลิม (หรีบีย์) พวกเราไม่จำเป็นต้องมอบสิทธิด้านการให้การคุ้มครองหรือการดูแลแก่พวกเขา

ส่วนผู้ที่ไม่ใช่มุสลิมที่อยู่ภายใต้การคุ้มครองดูแลของชาวมุสลิม(มุสตะมัน) พวกเราจำเป็นต้องมอบสิทธิด้านการให้การคุ้มครองแก่พวกเขาตามเวลาและสถานที่ที่ได้ตกลงไว้ เนื่องจากอัลลอฮ์ได้ตรัสไว้ว่า ความว่า

﴿وَإِنْ أَحَدٌ مِنَ الْمُشْرِكِينَ اسْتَجَارَكَ فَأَجِرْهُ حَتَّى يَسْمَعَ كَلِمَ اللَّهِ ثُمَّ ابْلِغْهُ مَا مَنَعَهُ...﴾

[التوبة: 6]

“และหากมีใครในบรรดาผู้ตั้งภาคีต่ออัลลอฮ์ได้ขอความคุ้มครองจากเจ้า เจ้าก็จงให้การคุ้มครองแก่เขา จนกระทั่งเขาได้ฟังพระดำรัสของอัลลอฮ์ หลังจากนั้นเจ้าก็จงส่งเขายังที่ปลอดภัย”(อัต-เตาบะฮ์:6) ส่วนผู้ที่ไม่ใช่มุสลิมที่มีพันธะสัญญากับชาวมุสลิม (มูอาฮัด) เราชาวมุสลิมจำเป็นต้องยึดมั่นในสัญญาที่ได้กระทำไว้กับพวกเขาตลอดระยะเวลาสัญญาที่ได้ตกลงกันไว้ระหว่างทั้งสองฝ่าย ตราบใดที่พวกเขายังซื่อสัตย์ในคำมั่นสัญญาและไม่ได้ทำลายสัญญาที่ได้ทำไว้กับเรา มิได้บกพร่องใดๆ ในสัญญาที่ได้ทำไว้กับเรา ไม่ได้สนับสนุนหรือให้ความช่วยเหลือผู้ใดเพื่อต่อต้านหรือทำลายเรา

และไม่ได้สร้างความเสื่อมเสียหรือทำลายศาสนาของเรา อัลลอฮ์ได้ตรัสว่า

﴿إِلَّا الَّذِينَ عَاهَدْتُمْ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ثُمَّ لَمْ يَنْقُصُوكُمْ شَيْئًا وَلَمْ يُظَاهِرُوا عَلَيْكُمْ أَحَدًا فَأَتِمُّوا إِلَيْهِمْ عَهْدَهُمْ إِلَىٰ مُدَّتِهِمْ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَّقِينَ﴾ [التوبة: 4]

“นอกจากบรรดาผู้ที่ตั้งภาคีต่อพระองค์ (ผู้ที่ปฏิเสธศรัทธา) บางกลุ่ม ที่พวกเขาก็ได้ทำสัญญาไว้ แล้วพวกเขาก็ได้บกพร่องใด ๆ ในสัญญาที่ได้ทำไว้กับแก่พวกเขา และมิได้สนับสนุนผู้ใดต่อต้านพวกเขา ดังนั้น จงรักษาสัญญาของพวกเขาให้ครบถ้วน จนถึงกำหนดเวลาของพวกเขาเถิด แท้จริงอัลลอฮ์นั้น ทรงรักผู้ที่ยำเกรงทั้งหลาย” (อัต-เตาบะฮ์ : 4) ความว่า

﴿وَإِنْ نَكَثُوا أَيْمَانَهُمْ مِّنْ بَعْدِ عَهْدِهِمْ وَطَعَنُوا فِي دِينِكُمْ فَقَاتِلُوا أَيْمَةَ الْكُفْرِ إِنَّهُمْ لَا أَمْنَ لَهُمْ لَعَلَّهُمْ يَنْتَهُونَ﴾ [التوبة: 12]

“และหากพวกเขาทำลายคำมั่นสัญญาที่พวกเขาได้ทำไว้กับพวกเขา และพวกเขาก็ได้กล่าวหาและใส่ร้ายต่อศาสนาของพวกเขา พวกเขาก็จะต่อสู้กับบรรดาผู้นำแห่งการปฏิเสธศรัทธาเหล่านั้น เพราะแท้จริงพวกเขาไม่ได้ยึดมั่นในสัญญาที่ได้ทำไว้กับพวกเขา” (อัต-เตาบะฮ์ : 12)

ส่วนผู้ที่ไม่ใช่มุสลิมที่อาศัยอยู่ภายใต้การปกครองของรัฐอิสลาม(ซิมมีย) พวกเขาเหล่านี้เป็นผู้ที่เราจำเป็นต้องมอบสิทธิแก่พวกเขามากที่สุด และพวกเขาก็ต้องคำนึงถึงสิทธิของพวกเขาชาวมุสลิมด้วย เพราะพวกเขเป็นกลุ่มชนที่อาศัยอยู่ในรัฐอิสลาม ภายใต้การคุ้มครองดูแลของชาวมุสลิมโดยที่แลกกับการจ่ายค่า ญิซยะฮ์ เพื่อเป็นการคุ้มครองดูแลพวกเขา

ดังนั้น

ผู้นำของชาวมุสลิมจึงจำเป็นต้องตัดสินคดีของพวกเขาด้วยกฎหมายอิสลามในเรื่องที่เกี่ยวกับชีวิต ทรัพย์สินและเกียรติของพวกเขา และให้ลงโทษพวกเขาในความผิดที่พวกเขามีความเชื่อว่ามันเป็นสิ่งต้องห้าม(หะรอม) สำหรับพวกเขา และผู้นำจำเป็นต้องให้การดูแลคุ้มครองและปกป้องไม่ให้ผู้ใดสร้างความเดือดร้อนหรือทำอันตรายต่อพวกเขา

เสื้อผ้าและการแต่งกายของพวกเขาจำเป็นต้องแตกต่างจากการเสื้อผ้าและแต่งกายของชาวมุสลิม (เพื่อความสะดวกในการเยะเยะและการกำกับดูแล) และพวกเขาจำเป็นต้องไม่แสดงสิ่งใดที่ไม่ดีงามในอิสลามอย่างโจ่งแจ้ง หรือสิ่งที่เป็นสัญลักษณ์ในศาสนาของพวกเขา เช่น รั้วและไม้กางเขน ส่วนหุ้กมต่างๆ เกี่ยวกับชาวซิมมียันั้น บรรดานักวิชาการอิสลามได้กล่าวถึงแล้วอย่างละเอียดในหนังสือต่างๆ ของพวกเขา ซึ่งเราไม่จำเป็นต้องกล่าวถึงในหนังสือเล่มนี้อีก

และมวลการสรรเสริญเป็นเอกสิทธิของอัลลอฮฺพระผู้อภิบาลแห่งสากลโลก เสาะละวาทและสลามของจงประสบแต่ท่านนบีมุหัมมัด ตลอดจนบรรดาศาวนและมิตรสหายของท่านทั้งหลาย

คนจนปล่อยให้พระเจ้าผู้ทรงมหิทธิฤทธิ์

มุหัมมัด ศอลิห์ อัล-อษัยมิน

เนื้อหา

สิทธิโดยธรรมชาติของมนุษย์ที่อิสลามยืนยันรับรอง	1
คำนำ.....	3
หนึ่ง สิทธิของอัลลอฮ์.....	5
สอง สิทธิของท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม.....	11
สาม สิทธิของบิดามารดา.....	15
สี่ สิทธิของบุตร	19
ห้า สิทธิของเครือญาติ.....	24
หก สิทธิของสามีภรรยา	28
เจ็ด สิทธิของผู้นำและประชาชน	35
แปด สิทธิของเพื่อนบ้าน	39
เก้า สิทธิของมุสลิมทั่วไป	42
สิบ สิทธิของผู้ที่ไม่ใช่มุสลิม	49
เนื้อหา	52